

Prirodni turistički resursi Australije

Časni, Dino

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:403711>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Dino Časni

PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI AUSTRALIJE

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2017.

Dino Časni

PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI AUSTRALIJE

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu
Poslovni odjel
Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Turistička geografija
Mentor: prof. dr. sc. Miljenko Bilen
Broj indeksa autora: 0618612074

Karlovac, lipanj 2017.

SAŽETAK

U 10 najpoželjnijih destinacija 2016. godine Australija se nalazi na 7. mjestu. Turizam je značajna gospodarska djelatnost Australije i ima važnu ekonomsku funkciju budući da su prihodi 2013./2014. činili gotovo 3% BDP-a. Turizam utječe i na razvoj ostalih gospodarskih djelatnosti pa se kontinuirano ulaže u turističku ponudu. Predviđa se da će broj inozemnih turista u Australiji rasti 4,5% godišnje. Prirodni turistički resursi su prirodna dobra koja se mogu gospodarski valorizirati, a njihova atraktivnost ključna je za razvoj turizma. U 2014. godini 37,7 milijuna stranih i domaćih turista koji su posjetili prirodne turističke resurse ukupno je potrošilo 41 bilijun USD, a u 2015. godini 32 milijuna turista koji su posjetili kulturno-povijesne, etnosocijalne i umjetničke antropogene turističke resurse potrošilo je 14,8 bilijuna USD. Prirodni turistički resursi mogu biti geomorfološki, klimatski, hidrogeografski, biogeografski i pejzažni. U radu su opisani pojedini prirodni turistički resursi potkrijepljeni primjerima koji se baziraju na turističkoj ponudi Australije.

Ključne riječi: Australija, turizam, turisti, prirodni turistički resursi, antropogeni turistički resursi

SUMMARY

In 2016, Australia was crowned the 7th most attractive tourist destination in the world. Tourism is a significant economic activity in Australia and has had an important economic function. For example, in 2013/2014, tourism generated 3% of GDP in Australia. The country has continuously invested in this sector since it also influences the development of other economic activities. It is predicted that the number of foreign tourists will grow by 4.5% a year. Natural resources are of great economic value and their attraction is crucial for the development of tourism. In 2014, 37.7 million of foreign and domestic tourists visiting natural resources spent \$41 billion and in 2015, 32 million tourists who visited cultural, historical, ethno-social and anthropogenic resources spent \$14.8 trillion. Natural tourism resources can be geomorphologic, climate, hydrographic, bio-geographical and landscape. This thesis explores specific natural tourist resources supported by examples based on Australia's tourist offer.

Key words: Australia, tourism, tourists, natural tourist resources, anthropogenic tourist resources

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
1.1.	Predmet i cilj rada.....	1
1.2.	Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3.	Sadržaj i struktura rada.....	1
2.	POVEZANOST TURIZMA, PROSTORA I TURISTIČKIH RESURSA.....	2
3.	OPĆE KARAKTERISTIKE AUSTRALIJE.....	5
4.	AUSTRALIJA NA SVJETSKOM TURISTIČKOM TRŽIŠTU, TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD TURIZMA.....	6
5.	TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD PRIRODNIH TURISTIČKIH RESURSA AUSTRALIJE.....	10
6.	TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD KULTURNO-POVIJESNIH, ETNOSOCIJALNIH I UMJETNIČKIH ANTROPOGENIH TURISTIČKIH RESURSA AUSTRALIJE.....	13
7.	PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI AUSTRALIJE.....	15
7.1.	Geomorfološki turistički resursi.....	15
7.1.1.	Planine.....	15
7.1.1.1.	Mount Kosciuszko.....	16
7.1.1.2.	Plave planine.....	16
7.1.2.	Uluru.....	17
7.1.3.	Špilje.....	18
7.1.3.1.	Špilje Jenolan.....	18
7.1.3.2.	Špilja Jezero.....	18
7.1.4.	Vulkani.....	19
7.1.5.	Pustinje.....	19

7.2.	Klimatski turistički resursi.....	20
7.3.	Hidrogeografski turistički resursi.....	25
7.3.1.	Oceani i mora.....	25
7.3.1.1.	Veliki koraljni greben.....	26
7.3.1.2.	Zaljev Wineglass.....	27
7.3.1.3.	Otok Kangaroo.....	28
7.3.1.4.	Greben Ningaloo.....	28
7.3.1.5.	Plaža Whitehaven.....	29
7.3.2.	Jezera.....	29
7.3.2.1.	Jezero Hillier.....	29
7.3.2.2.	Jezero Eyre.....	30
7.3.2.3.	Jezero Eacham.....	31
7.3.2.4.	Plavo jezero.....	31
7.3.2.5.	Gippsland jezera.....	31
7.3.3.	Rijeke.....	32
7.3.3.1.	Rijeka Murray.....	33
7.3.3.2.	Rijeka Darling.....	34
7.3.3.3.	Rijeka Murrumbidgee.....	34
7.3.3.4.	Rijeka Margaret.....	35
7.3.3.5.	Rijeka Adelaide.....	35
7.4.	Biogeografski turistički resursi.....	37
7.4.1.	Specifičnosti biljnog svijeta.....	37
7.4.1.1.	Eukaliptus.....	38
7.4.1.2.	Akacija.....	38
7.4.1.3.	Grevileja.....	39
7.4.1.4.	Banksija.....	39
7.4.2.	Specifičnosti životinjskog svijeta.....	40
7.4.2.1.	Klokan.....	40
7.4.2.2.	Emu.....	42
7.4.2.3.	Čudnovati kljunaš.....	42
7.4.2.4.	Koala.....	42
7.4.2.5.	Dingo.....	43
7.5.	Pejsažni turistički resursi.....	44
7.5.1.	Nacionalni parkovi.....	44

7.5.1.1.	Nacionalni park Royal.....	45
7.5.1.2.	Nacionalni park Kakadu.....	45
7.5.1.3.	Nacionalni park Karijini.....	46
7.5.1.4.	Nacionalni park Great Sandy.....	47
8.	ZAKLJUČAK.....	49
	LITERATURA.....	50
	POPIS TABLICA.....	53
	POPIS ILUSTRACIJA.....	54

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada je analiza turističke posjećenosti i prihoda od turizma Australije s posebnim osvrtom na prirodne i antropogene turističke resurse te opis prirodnih turističkih resursa. Cilj rada je definirati turističke resurse i njihovu važnost u turizmu s posebnim osvrtom na prirodne turističke resurse Australije i njihovu podjelu te pomoću primjera prikazati bogatstvo Australije prirodnim turističkim resursima.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Izvori podataka su stručna literatura iz područja turizma i geografije, internetski članci vezani za ekonomske doprinose turističkih resursa te internet stranice o pojedinim prirodnim turističkim resursima Australije. Podaci su prikupljeni metodama analize, sinteze, klasifikacije, deskripcije i kompilacije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad je podijeljen na osam poglavlja. Prvo poglavlje je uvod koji sadržava predmet i cilj rada, izvore podataka i metode prikupljanja te sadržaj i strukturu rada. U drugom poglavlju obrazložena je povezanost turizma, prostora i turističkih resursa, što su turistički resursi te klasifikacija prirodnih i antropogenih turističkih resursa. Treće poglavlje su opće karakteristike Australije, a četvrto poglavlje odnosi se na položaj Australije na svjetskom turističkom tržištu, koliko je turista posjećuje te koliki su prihodi od turizma. U petom poglavlju analizirani su turistička posjećenost i prihodi od prirodnih turističkih resursa, a u šestom poglavlju turistička posjećenost i prihodi od kulturno-povijesnih, etnosocijalnih i umjetničkih antropogenih turističkih resursa. Sedmo poglavlje opisuje karakteristike svake skupine prirodnih turističkih resursa s osvrtom na primjere Australije. Zaključak, kao zadnje poglavlje, daje osvrt na važnost prirodnih turističkih resursa.

2. POVEZANOST TURIZMA, PROSTORA I TURISTIČKIH RESURSA

Riječi turist i turizam u literaturi se javljaju početkom 19. stoljeća¹, a uključuju kretanje ljudi i posjećivanje raznih destinacija u cilju upoznavanja njihovih znamenitosti, ljudi i običaja. Turist i prostor u kojem obitava u aktivnom su odnosu i međusobnoj interakciji jer se ambijent prilagođava potrebama turista. Ugodniji boravak i duži ostanak vežu veću potrošnju i bolju promidžbu te pridonose gospodarskom i društvenom razvitku.

Turizam ima važnu ekonomsku funkciju jer potiče snažniji razvoj raznih gospodarskih djelatnosti koje nisu izravno povezane s turizmom (poljoprivreda, prehrambena industrija, građevinska industrija...)²

Jedan od ključnih čimbenika razvoja turizma je prostor, jer njegove karakteristike određuju turistički potencijal, vrste i oblike turizma te način turističke valorizacije. Prostor svojim turistički atraktivnim prirodnim i/ili antropogenim sadržajima, komunikativnom i receptivnom vrijednošću stvara kod čovjeka znatiželju i motivaciju da ga posjeti. Prostor je dan prirodom, a uređen čovjekom.³ Kvalitetan prostor s visokim stupnjem atraktivnosti ključan je za što veću posjećenost, razvoj i opstanak turizma, stoga postojeće resurse treba trajno očuvati za turističko korištenje pazeći na održanje ekološke ravnoteže.⁴

Resursi su prirodna ili antropogena dobra koja se mogu gospodarski iskoristiti i dio su cjeline razvoja određenog geografskog područja, odnosno regije ili zemlje u cjelini. U razvoju turizma ključni su prirodni i antropogeni resursi visokog stupnja privlačnosti koji svojim karakteristikama mogu ostvariti turističku potražnju i omogućiti turističku i ekonomsko-turističku valorizaciju. Resurs koji ne privlači turiste samo je prirodni element ili faktor koji nema značenje za turizam.⁴

„Turistički resursi su prema tome primarna turistička ponuda. Međutim, egzistencijalne potrebe turista zadovoljava sekundarna ili izvedena turistička ponuda (trgovine, ugostiteljstvo, zdravstvo...), koja je sekundarna po nastanku, ali mora i po kvantiteti i kvaliteti biti usklađena s primarnom. To znači da sekundarna ponuda ne smije biti

¹ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 11.

² Ibid., str. 23.

³ Ibid., str. 37.

⁴ Ibid., str. 38.

kvalitetnija od primarne jer se tada ne mogu postići cijene usluga koje bi inače kvalitetna sekundarna ponuda zasluživala, ali nema ni optimalne valorizacije prostora u slučaju manje kvalitete sekundarne od primarne turističke ponude. Tada se, naime, ne bi mogle zadovoljiti sve turističke potrebe pa stoga ekonomska valorizacija prostora ne bi dala visoke učinke, bez obzira i na visok stupanj atraktivnosti resursa primarne ponude. Primarna se ponuda dakle valorizira preko sekundarne, a to znači da sekundarna ponuda pretvara primarnu u ekonomsko dobro.“⁵

Tablica 1. KLASIFIKACIJA PRIRODNIH TURISTIČKIH RESURSA

Prirodni (biotropni) turistički resursi	
Geomorfološki	planine, planinski lanci, vulkani, klisure, kanjoni, pećine, špilje, polja u kršu, krški oblici (vrtače, škrape...)
Klimatski	ekvatorijalna klima, tropska klima, umjereno tople klime, umjereno svježije klime, planinski tip klima, hladna klima, polarna klima
Hidrogeografski	oceani, mora, jezera, rijeke, podzemne vode, termalne vode, gejziri
Biogeografski	flora i fauna
Pejsažni	planinski pejsaži, nizinski ili pejsaži relativno niskog reljefa, primorski pejsaži

Izvor: Bilen, M., Turizam i prostor- Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 39.

⁵ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 38.

Tablica 2. KLASIFIKACIJA ANTROPOGENIH TURISTIČKIH RESURSA

Antropogeni (društveni ili atropični) turistički resursi	
Kulturnopovijesni	sačuvani ostaci prošlih civilizacija i njihova tehnološka dostignuća, spomenici, urbanističke cjeline, umjetnička ostvarenja
Etnosocijalni	materijalna i duhovna kultura jednog naroda: narodne igre, pjesme, običaji, narodne nošnje, rukotvorine, kulinarske vještine, mentalitet
Umjetnički	muzeji, galerije, gliptoteke, zbirke, knjižnice, spomenici iz povijesnog i kulturnog razvoja; dostignuća u arhitekturi, likovnoj, glazbenoj i kazališnoj umjetnosti
Manifestacijski	ustanove koje organiziraju obrazovne i obrazovno-rekreacijske aktivnosti ili manifestacije
Ambijentalni	Manje ili veće prostorne cjeline koje je stvorio čovjek svojim radom i umijećem – zračne luke, morske luke, hidroelektrane, trgovi, bulevari i drugi urbani prostori, trgovi naselja

Izvor: Bilen, M., Turizam i prostor- Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 39.

3. OPĆE KARAKTERISTIKE AUSTRALIJE

Službeno ime je Commonwealth of Australia (Australijski savez). Smještena je između Indijskog oceana na zapadu i Tihog oceana na istoku. Pripada joj otok Tasmanija površine 67 800 km².⁶ Najmanji je kontinent s površinom 7 682 300 km². Od sjevera prema jugu obuhvaća 3 180 kilometara, a od zapada prema istoku 4 000 kilometara. Ujedno je i najniži kontinent sa prosječnom visinom od 305 metara. Prema popisu od 30.9.2016. godine broj stanovnika iznosi 24 220 000. Gustoća naseljenosti je 3,2 stanovnika na km². Uređena je kao parlamentarna monarhija s glavnim gradom Canaberrrom. Službeni jezik je engleski, a novčana jedinica je australski dolar (AUD). Sastoji se od 6 država: New South Wales (Novi Južni Wales), Queensland, South Australia (Južna Australija), Tasmania, Victoria, Western Australia (Zapadna Australija) i 2 teritorija: Australian Capital Territory (Australijski Savezni Teritorij ili Teritorij australskog glavnog grada) i North Territory (Sjeverni Teritorij). Dvije trećine stanovništva živi u Novom Južnom Walesu, Victoriji i Južnoj Australiji. Veći gradovi su Sydney, Melbourne, Brisbane i Perth.⁷

Slika 1. AUSTRALIJA – POLOŽAJ DRŽAVA I TERITORIJA

Izvor: Free World Maps – Atlas of the World, www.freeworldmaps.net

⁶ Natek, K., M., Države Svijeta 2000, Mozaik knjiga, 2000, str. 638.

⁷ Ibid., str. 640.

4. AUSTRALIJA NA SVJETSKOM TURISTIČKOM TRŽIŠTU, TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD TURIZMA

U 10 najpoželjnijih destinacija u 2016. godini Australija je zadržala poziciju iz 2015. godine i nalazi se na 7. mjestu. Ispred nje su Španjolska, Francuska, Njemačka, Japan, Ujedinjeno Kraljevstvo i SAD, a iza Italija, Kanada i Švicarska.⁸ Hrvatska je u 2016. godini zauzela 32. mjesto u odnosu na ukupno 136 država i 31. mjesto u 2015. godini.⁹

Australija konkurrira na svjetskom turističkom tržištu. Visoko je pozicionirana u otvorenosti prema inozemnim turistima. Ima zavidnu infrastrukturu avionskog prijevoza koja je nužna radi njenog izoliranog geografskog položaja. Posebno atraktivnom Australiju čine njeni prirodni turistički resursi i endemske vrste kojima obiluje. Australija nije previše kompetitivna zemlja s cijenama i nalazi se na 128. mjestu od 136 turistički analiziranih država svijeta.¹⁰

Internacionalno je turizam 1960-ih i ranih 1970-ih godina počeo imati važniji ekonomski značaj. U Australiji je razvoj turizma otežavao izolirani geografski položaj pa se turizam počeo snažnije razvijati 1980-ih godina.¹¹ Turizam je važan dio australske ekonomije i njegov značaj sve više raste. Ljudi sve više putuju radi odmora, posla, obrazovanja i raznih događaja koji se u nekoj državi odvijaju. U posljednja dva desetljeća broj inozemnih turista se povećao više od duplo. Sa 2,5 milijuna 1991./1992. broj je povećan na 6,7 milijuna inozemnih turista 2013./2014.. U tom razdoblju turizam u Australiji značajno se razvijao. Predviđa se da će broj inozemnih turista rasti prosječno 4,5% godišnje i 2022./2023. iznositi 9,6 milijuna. Veliki doprinos trebali bi činiti turisti iz Azije čiji broj raste iz godine u godinu.¹² Kineski turisti su najbrže rastuća skupina inozemnih turista u svijetu, stoga je veliko natjecanje između zemalja kako bi ih privukle u što većem broju.¹³

⁸ World Economic Forum: „The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017“, www.weforum.org, 6.6.2017., str. 13.

⁹ Ibid., str. 9.

¹⁰ Ibid., str. 34.-47.

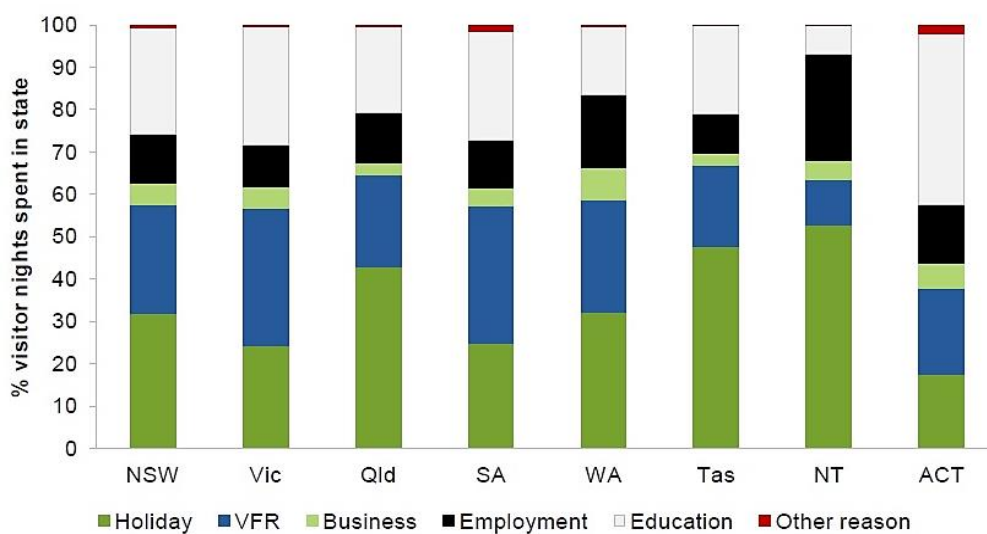
¹¹ Australian Bureau of Statistics: „Australian Standard Classification of Visitor Accommodation“, 1995., www.abs.gov.au, 5.6.2017., str. 1.

¹² Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017., str. 25.

¹³ Ibid., str. 41.

2013./2014. ukupna potrošnja od turizma iznosila je gotovo 3% australskog BDP-a. Od toga jedna trećina pripada inozemnom turizmu (11 bilijuna USD), a dvije trećine domaćim turistima.¹⁴ Mjerenje doprinosa turizma ukupnoj ekonomiji je kompleksno budući da se turizam veže na mnoge druge industrije koje osiguravaju kvalitetnu ponudu turistima.¹⁵ Najviše stranih turista u Australiju je došlo radi odmora (45%).¹⁶

Slika 2. RAZLOZI DOLAZAKA STRANIH TURISTA U POJEDINE DRŽAVE 2013./2014.

*VFR= Visiting friends and family

Izvor: Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017., str. 45.

Najveći postotak stranih turista koji su u Australiji radi odmora posjetilo je 2013./2014. Sjeverni Teritorij, Tasmaniju i Queensland. Kao sljedeći najčešći razlog je posjeta prijatelja i obitelji, najviše u Victoriji i Južnoj Australiji. U zapošljavanju stranaca u Australiji konkurrira Sjeverni Teritorij, a u obrazovanju Teritorij australskog glavnog grada.

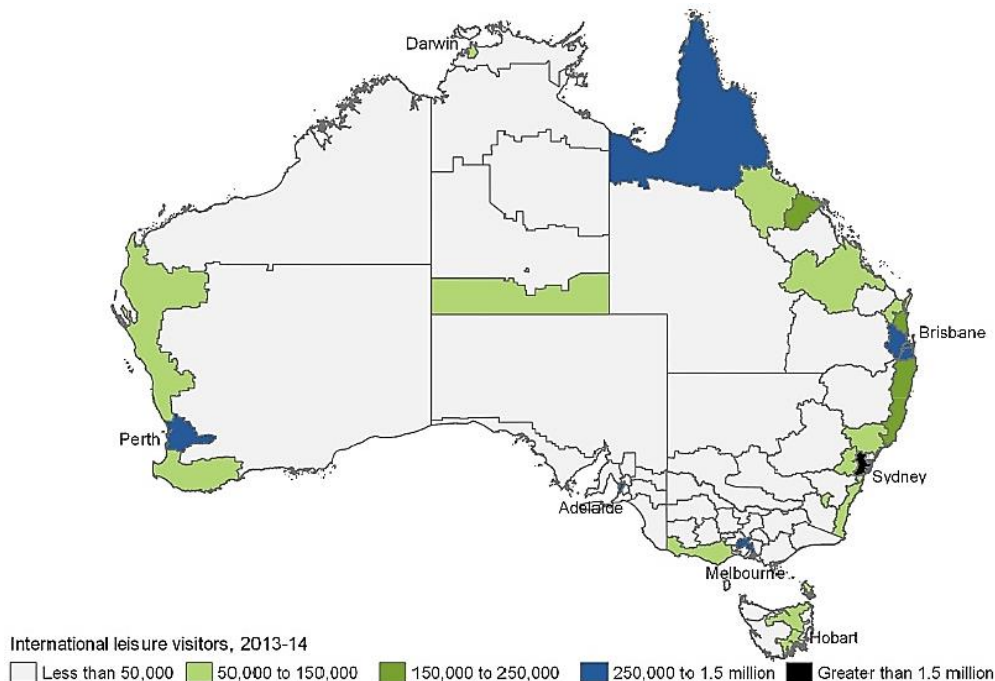
¹⁴ Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017., str. 25.

¹⁵ Ibid., str. 35.

¹⁶ Ibid., str. 40.

Najveći broj turističkih aktivnosti stranih turista vezan je za glavne gradove i istočnu obalu Australije. Putovanja u područja izvan velikih gradova ovise o namjeri putovanja. Turisti koji su došli na odmor najradije će prenoćiti izvan gradskih područja.¹⁷

Slika 3. BROJ STRANIH TURISTA 2013./2014. OBZIROM NA GEOGRAFSKI POLOŽAJ AUSTRALIJE

Izvor: Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017., str. 50.

Do prosinca 2016. godine strani turisti su potrošili 39,1 bilijuna USD što je 2,5 bilijuna USD ili 7% više od potrošnje 2015. godine, a broj posjetitelja iznad 15 godina povećan je za 11% i iznosio je 7,6 milijuna. Ostvareno je 253 milijuna noćenja, 2% više od 2015. godine.¹⁸ Do ožujka 2017. godine iznos zarade narastao je na 39,8 bilijuna USD. Broj turista iznad 15 godina dosegao je 7,7 milijuna, a broj noćenja 262 milijuna.¹⁹

Najveći potrošači do prosinca 2016. godine bili su turisti iz Kine, Ujedinjenog Kraljevstva, SAD-a, Novog Zelanda i Japana. Ukupno su potrošili 20,9 bilijuna USD,

¹⁷ Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017., str. 33.

¹⁸ Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, December 2016“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 1.

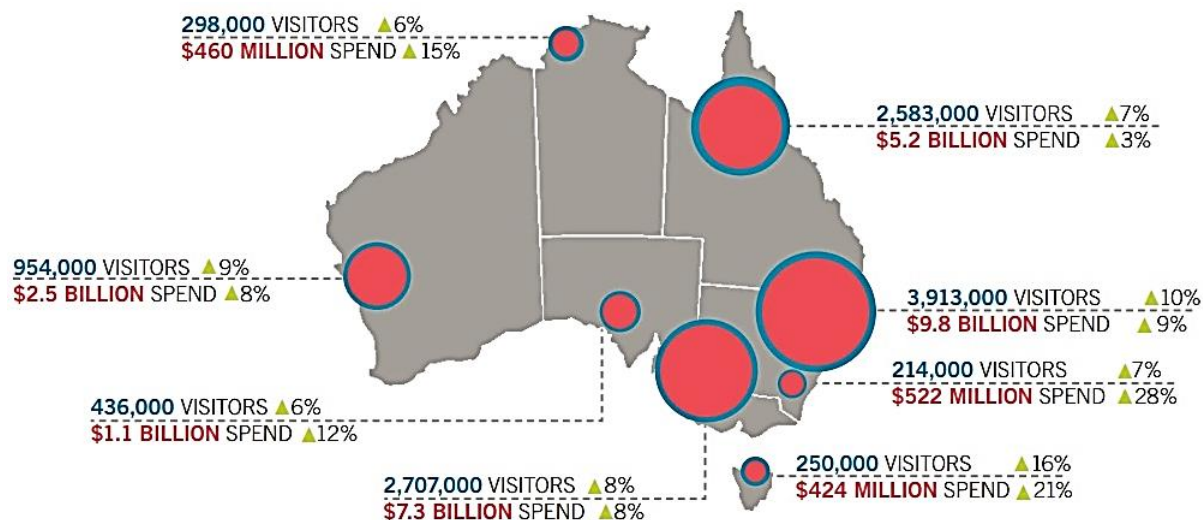
¹⁹ Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, March 2017“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 1.

odnosno 54% od ukupne potrošnje 2016. godine. Činili su 53% od ukupnog broja inozemnih turista, odnosno 4,1 milijuna. Na dnevnoj bazi prosječno su najviše trošili turisti iz SAD-a (247 USD), Singapura (237 USD) i Kine (200 USD).²⁰ Do ožujka 2017. ukupna potrošnja iznosila je 21,3 bilijuna USD.²¹

U 2016. godini do prosinca prosječno su najduže ostajali turisti iz Tajvana (63 noći) i Indije (60 noći). Najkraće su ostajali turisti iz Novog Zelanda (12 noći) i Singapura (16 noći).²²

Od ukupnog broja turista iz Kine 25% je bilo radi odmora, 30% iz SAD-a i 37% iz Japana. 23% Kineza u Australiji je bilo radi obrazovanja. Porast broja dolazaka turista radi odmora vidljiv je i u povećanoj potražnji za smještajnim kapacitetima. Promet hotela, motela i turističkih naselja u 2016. godini povećan je za 11% i iznosi 28,8 milijuna noćenja. Većina noćenja ostvarena je u iznajmljenim kućama, stanovima i apartmanima s ostvarenih 98,4 milijuna noćenja što je porast od 2%. Povećanje za čak 47% s ostvarenih 1,7 milijuna noćenja je za turiste koji su odsjeli u kampovima.²³

Slika 4. BROJ INOZEMNIH TURISTA I POTROŠNJA U POJEDINIM DRŽAVAMA U 2016. GODINI I DO OŽUJKA 2017. GODINE

Izvor: Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, March 2017“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 2.

²⁰ Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, December 2016“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 1.

²¹ Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, March 2017“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 1.

²² Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, December 2016“, www.tra.gov.au, 3.6.2017., str. 1.

²³ Ibid., str. 2.

5. TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD PRIRODNIH TURISTIČKIH RESURSA AUSTRALIJE

U 2009. godini prirodne turističke resurse posjetilo je 3,3 milijuna stranih turista (64% od ukupnog broja stranih turista koji su posjetili Australiju). Nacionalni parkovi Kakadu i Uluru–Kata Tjuta sami donose više od 320 milijuna USD godišnje regionalnoj ekonomiji Sjevernog Teritorija sa 740 poslova direktno ili indirektno povezanih s posjećivanjem parkova.²⁴

U 2013. godini prirodne turističke resurse posjetilo je 3,7 milijuna stranih turista, 15,2 milijuna domaćih koji su prespavali i 15,2 milijuna koji nisu. To čini 63% od ukupnog broja stranih turista, 20% od domaćih koji su prespavali i 9% od domaćih koji nisu.²⁵

Slika 5. BROJ STRANIH I DOMAĆIH (S NOĆENJEM) TURISTA KOJI SU POSJETILI PRIRODNE ATRAKCIJE OD 2000. DO 2013. GODINE

Izvor: Tourism & Transport Forum, Australia: „Nature-based Tourism in Australia, March 2014“, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 3.

²⁴ Director of National Parks, Australian Government: „Parks Australia, Sustainable tourism overview 2011-2016“, www.environment.gov.au, 3.6.2017., str. 2.

²⁵ Tourism & Transport Forum, Australia: „Nature-based Tourism in Australia, March 2014“, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 2.

Porast posjećenosti prirodnih turističkih resursa proteklih godina najvidljiviji je u aktivnostima promatranja kitova ili dupina (+25,0%), ronjenja (+10,7%) te posjećivanju botaničkih vrtova (+8,3%) i nacionalnih parkova (+7,8%).²⁶ Najviše turista koji posjećuju prirodne turističke resurse imale su države Novi Južni Wales, Victorija i Queensland, no najveći postotak od ukupnih turista koji ih posjećuju imali su Sjeverni Teritorij i Tasmanija kao države vrlo bogate prirodnim atrakcijama.²⁷

Od lipnja 2000. do lipnja 2013. godine postotak turista koji sudjeluju u prirodnim aktivnostima smanjio se za Novi Zeland (-11%, 48% na 37%), Tajland (-9%, 67% na 58%), SAD (-8%, 75% na 67%), Singapur (-7%, 60% na 53%) i Tajvan (-6%, 84% na 78%). Povećanje je vidljivo za Kinu (+16%, 61% na 77%), Francusku (+12%, 47% na 58%) i Indoneziju (+11%, 47% na 58%).²⁸

U 2014. godini Australiju je posjetilo 4,2 milijuna stranih turista koji su posjećivali prirodne turističke resurse, što je 66% od ukupnog broja stranih turista. Najveći broj dolazi iz Kine (15%), Ujedinjenog Kraljevstva (11%), Novog Zelanda (11%) i Sjedinjenih Američkih Država (9%). Strani posjetitelji prirodnih turističkih resursa mlađi su od ostalih stranih posjetitelja, 33% čine ljudi od 15 do 29 godina.²⁹

Prirodne turističke resurse i dalje najviše posjećuju domaći turisti. Onih koji su noćili u nekom od turističkih smještaja u 2014. godini bilo je 16,8 milijuna, a onih koji nisu noćili 16,7 milijuna. Prosječna godišnja stopa rasta od 2009. godine je u prosjeku 5% za turiste koji su noćili te 4% za one koji nisu. Domaći turisti koji noće većinom imaju između 30 i 59 godina (56%). I dalje su Sjeverni Teritorij i Tasmanija najposjećenije države.³⁰

Strani turisti u 2014. godini su ukupno potrošili 23,2 bilijuna USD, domaći koji su noćili 16,1 bilijuna USD, a koji nisu 1,7 bilijuna USD. Prosječna potrošnja stranaca je 5,548 USD po putovanju. Strani turisti koji ne sudjeluju u aktivnostima vezanima za prirodu potroše 3,621 USD. Veća potrošnja turista koji se posvećuju prirodnim

²⁶ Tourism & Transport Forum, Australia: „Nature-based Tourism in Australia, March 2014“, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 4.

²⁷ Ibid., str. 6.

²⁸ Ibid., str. 8.

²⁹ Tourism Research Australia, Australian Government: „Nature-based Tourism in Australia, Year ending December 2014“, www.tourism.australia.com, 3.6.2017., str. 1.

³⁰ Ibid., str. 1.

atrakcijama vezana je za duži ostanak (42 noći prema 22 noći), a turisti koji ne pokazuju veći interes za istima potroše više po jednoj noći (166 USD prema 132 USD).³¹

54% stranih turista koji su posjetili prirodne atrakcije 2014. godine u Australiji je bilo radi odmora i praznika, dok je od ostalih stranaca samo 26% radi praznika. Glavni izvor podataka o turističkim destinacijama i za strane i domaće turiste bio je Internet.³²

³¹ Tourism Research Australia, Australian Government: „Nature-based Tourism in Australia, Year ending December 2014“, www.tourism.australia.com, 3.6.2017., str. 1.

³² Ibid., str. 1.

6. TURISTIČKA POSJEĆENOST I PRIHODI OD KULTURNO-POVIJESNIH, ETNOSOCIJALNIH I UMJETNIČKIH ANTROPOGENIH TURISTIČKIH RESURSA AUSTRALIJE

U 2012. godini 48% od svih inozemnih turista posjetilo je barem jedan kulturno-povijesni, etnosocijalni ili umjetnički antropogeni turistički resurs. Od 2,8 milijuna stranih turista koji su ih posjećivali 58% je posjetilo muzeje ili galerije, 57% povijesne građevine, mjesta ili spomenike, a samo 9% posjetilo je Aboridžinsko mjesto ili zajednicu. Od 11,5 milijuna domaćih dnevnih posjeta muzeje ili galerije posjetilo je 38%, a povijesne građevine, mjesta ili spomenike 21%.³³

Potrošnja stranih turista na spomenute antropogene turističke resurse u 2012. godini je iznosila 16,387 milijuna USD. Prosječna potrošnja po putovanju je 5,956 USD u usporedbi s ostalim stranim turistima koji potroše 3,779 USD. Kulturno osviješteni turisti ostaju duže pa i više potroše (47 noći prema 26 noći). Domaći turisti koji su ostvarili noćenje potrošili su 11,375 milijuna USD. Prosječna potrošnja po putovanju je 1,008 USD u usporedbi s turistima koji ne posjećuju kulturno-povijesne, etnosocijalne i umjetničke znamenitosti koji potroše 611 USD.³⁴

U 2015. godini porast posjećenosti iznosio je 3,3% u odnosu na 2014. godinu.³⁵ Antropogene turističke resurse posjetilo je 3,7 milijuna inozemnih turista, 14,5 milijuna domaćih turista koji su ostvarili noćenje i 13,8 milijuna koji nisu. To predstavlja 54% ukupnog broja inozemnih turista, 26% domaćih turista koji su noćili i 8% domaćih koji nisu.³⁶ Povećan interes pokazali su turisti iz Južne Koreje, Francuske, Njemačke, Italije i Tajvana. Veliki porast zabilježen je za turiste iz Kine (39.4%), Filipina (33.6%), Indije (29.7%), Singapura (22.0%) i Hong Konga (20.7%).³⁷

Najveći broj posjetitelja zabilježen je u Novom Južnom Walesu, Victoriji i Queenslandu. Najveći postotak turista koji su posjećivali kulturno-povijesne, etnosocijalne i

³³ Arts and Culture in Australia: A Statistical Overview, 2014, www.abs.gov.au

³⁴ Ibid.

³⁵ Tourism & Transport Forum Australia: „Cultural & heritage tourism in Australia, April 2016“, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 8.

³⁶ Ibid., str. 2.

³⁷ Ibid., str. 7.

umjetničke turističke resurse u odnosu na ukupne strane turiste imali su Sjeverni Teritorij (83,2%), Tasmanija (76.9%) i Teritorij australskog glavnog grada (73.2%). Znamenitosti posjeti najmanje jedan od dvojice stranih turista u svakoj državi. I kod domaćih turista prednjače Sjeverni Teritorij, Teritorij australskog glavnog grada i Tasmanija.³⁸

Najveći rast broja stranih posjetitelja 2015. godine zabilježen je u posjećivanju festivala ili kulturnih događaja (25.2%) i povijesnih građevina, mjesta i spomenika (24.1%). Ukupni rast iznosi 14.9%.³⁹

Strani turisti koji posjećuju kulturno-povijesne, etnosocijalne i umjetničke turističke resurse troše 24% više u odnosu na turiste koji ih ne posjećuju (4,427 USD prema 3,579 USD) te ostaju 24% duže (45 noći prema 36 noći), dok domaći turisti troše 56% više (1,036 USD prema 665 USD) te ostaju 37% duže (5 noći prema 4 noći).⁴⁰

Ukupno su inozemni turisti u 2015. godini potrošili 9,2 bilijuna USD, a domaći turisti 5,6 bilijuna USD. To ukupno predstavlja 17.2% ukupne inozemne i domaće turističke potrošnje. Strani turisti su ostvarili dobit od 35,7% obzirom na 2014. godinu.⁴¹

³⁸ Tourism & Transport Forum Australia: „Cultural & heritage tourism in Australia, April 2016“, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 6.

³⁹ Ibid., str. 5.

⁴⁰ Ibid., str. 3.

⁴¹ Tourism & Transport Forum, Australia: „Built heritage and the visitor economy, January 2017, www.ttf.org.au, 3.6.2017., str. 7.

7. PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI AUSTRALIJE

7.1. Geomorfološki turistički resursi

Geomorfološki resursi su sve reljefne raznolikosti i površinska i podzemna bogatstva zemlje nastali kao rezultat djelovanja endogenih pokreta i egzogenog modeliranja. Procesi oblikovanja i mijenjanja reljefa neprestano traju. Reljef je važan čimbenik u oblikovanju naselja, načinu gospodarske valorizacije prostora i prometne valorizacije. Utječe na klimu, biljni i životinjski svijet te način života. Zemljina udubljenja (doline, kotline, špilje...) i uzvišenja (planine, dine, vulkani...) te geomorfološke pojave u zemlji značajno utječu na oblikovanje turističke ponude i izgradnju smještajnih kapaciteta i infrastruktura. Za turističku valorizaciju ključna je privlačnost reljefa.⁴²

Osnovna geološka značajka Australije je starost i stabilnost te je ona najniži kontinent. Današnji reljef može se podijeliti na Istočno visočje ili Veliko razvodno gorje, Unutrašnju zavalu i Zapadnu visoravan.⁴³

7.1.1. Planine

Planine i planinski lanci su turistima najatraktivniji, a posebno planine s vertikalnom i horizontalnom raščlanjenošću i većim visinama te one u blizini većih gradova. Planine privlače zbog pejzažnog doživljaja, biljnog i životinjskog svijeta, planinarenja, a najviše zbog mogućnosti bavljenja zimskim sportovima kao što su skijanje ili snowboarding. U turističkoj valorizaciji vrednuju se vrhovi, padine i podnožja planina. Vrhovi se vrednuju radi adrenalina i želje planinara i alpinista za njihovim osvajanjem, padine omogućuju planinarenje i skijaške aktivnosti, a u podnožjima se formiraju turistička naselja. Veće turističko značenje imaju planine koje su dostupne i dobro prometno povezane.⁴⁴

⁴² Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 47.

⁴³ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 45.

⁴⁴ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 48.

Planinska klima pozitivno djeluje na zdravlje budući da se već iznad 600 metara naglo smanjuje postotak prašine, povećava se broj krvnih zrnaca i ubrzava cirkulacija.⁴⁵

7.1.1.1. Mount Kosciuszko

Najviši vrh Australije dobio je naziv po poljskom istraživaču. Nalazi se na jugozapadu Novog Južnog Walesa u Snježnim planinama koje su dio Australskih Alpa. Vrh se nalazi na visini od 2228 metara te je najhladniji i najsnežniji dio Australije. U istoimenom nacionalnom parku nalazi se šest divljih područja u kojima su biljke kojih nema nigdje drugdje na svijetu. U nacionalnom parku žive mnoge endemske i ugrožene vrste, a jedne od njih su mali pygmy oposumi za koje se do 1966. godine smatralo da su izumrli i otrovne žabe sa žutim i crnim šarama. Za turiste ovo područje najpopularnije je po zimi kada traje skijaška sezona. U jesen su najbolji brdski biciklizam, pecanje te vožnja čamcima i kanuima dok voda nije još toliko hladna. Proljeće koje nije prevruće idealno je za planinarenje i šetnju.

7.1.1.2. Plave planine

Dio Velikog razvodnog gorja udaljeno je 50-ak kilometara zapadno od Sydneya. Ime dolazi od brojnog eukaliptusovog drveća koje ispušta izmaglicu koja pod sunčevom svjetlošću poprima plavičastu boju pa planine iz daljine izgledaju plavo. Na UNESCO-ovom su popisu Svjetske baštine, a u njihovom se sklopu nalazi nekoliko nacionalnih parkova. Tri vrha koji se nazivaju Tri sestre zanimljiva su turistička atrakcija. Na planinama se nalazi najstrmija uspinjača na svijetu koja je u prošlosti služila za izvlačenje ugljena. Vožnja panoramskom žičarom iznad šume pruža prekrasan pogled, a hrabriji se mogu voziti vodoravnom žičarom sa staklenim podom koja prelazi preko doline.

⁴⁵ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 47.

Slika 6. TRI SESTRE, DIO PLAVIH PLANINA

Izvor: Sydney Tours R Us, <http://www.sydneytoursrus.com.au>

7.1.2. Uluru

U južnom dijelu Sjevernog Teritorija nalazi se stjenoviti izdanak Uluru ili Ayers Rock. Najveći dio ukopan je u pijesak, a vidljiva stijena visoka je 348 metara. Uluru je građen od pješčenjaka pa svjetluca na suncu i tijekom dana mijenja boju. U zoru sjaji narančastim sjajem, prema podnevu dobiva tamnije nijanse, a u podne je poput jantara. Najimpresivniji je u suton, kada je poput mase užarenog ugljena. Za Aboridžine je Uluru sveto mjesto. Posjeti ga oko milijun turista godišnje kojima je najveća avantura penjanje do vrha koje traje oko 2 sata, iako to vrijeđa Aboridžine. Nedaleko se nalaze stjenovite gromade sa 36 kupola koje formiraju krug pod nazivom Kata Tjuta ili Olga, prevedeno s aboridžinskog Mnogo glava. Najviša kupola doseže 550 metara, a u središtu kruga nalazi se zelena oaza Dolina vjetrova. Uluru i Kata Tjuta zajedno čine Nacionalni park Uluru-Kata Tjuta koji je u vlasništvu i pod upravom domorodaca Anangu.

Slika 7. ULURU ILI AYERS ROCK U NACIONALNOM PARKU ULURU – KATA TJUTA

Izvor: Condé Nast Traveller, <https://www.cntraveller.in>

7.1.3. Špilje

Pećine i špilje turiste privlače svojim oblicima poput stalagmita, stalaktita, dvorana različitih oblika i veličina, unutrašnjih jezeraca ili rječica te sadržajima poput crteža, nakita, keramičkih i metalnih proizvoda. Kako bi se mogle turistički posjećivati potrebno je posebno uređenje i uvođenje mjera sigurnosti.⁴⁶

7.1.3.1. Špilje Jenolan

Jedan od najvećih i najstarijih te izuzetno zapanjujući sistem špilja s podzemnim rijekama nalazi se u Plavim planinama. Istraženo je više od 40 kilometara prolaza. Za posjetitelje je otvoreno 11 od 300 špilja u kojima je stalna temperatura zraka 15°C. Najljepši stalaktiti i stalagmiti osvijetljeni su reflektorima radi što boljeg doživljaja. Najpoznatija je špilja Lucas u kojoj se nalazi katedrala- prostorija visoka 54 metra često korištena za vjenčanja i recitiranja zbog dobre akustike.

7.1.3.2. Špilja Jezero

Jedna od najljepših vapnenačkih špilja u Zapadnoj Australiji, u regiji Margaret, krije u sebi jezero koje je postojano tijekom cijele godine. U najdublju malenu otvorenu špilju

⁴⁶ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 49.

ulazi se stepenicama okruženima karri drvećem. Odras špilje u jezeru jedinstven je prizor. Stalaktiti se pružaju gotovo do površine jezera. Posebna atrakcija je obasjavanje špilje reflektorima raznih boja kako bi se kod turista izazvalo još veće divljenje.

7.1.4. Vulkani

Vulkani su posebni reljefni oblici i fenomeni koji privlače turiste. Najposjećeniji su ugasli, neaktivni vulkani, ali atraktivniji su živi koji svojim raznim aktivnostima poput lave, dima, tutnjave i plinova izazivaju strah, čuđenje i divljenje.⁴⁷

Na australskom teritoriju jedini aktivni vulkan je **Big Ben** koji se nalazi na otoku Heard. Turisti mogu posjetiti otok, ali uz posebne dozvole i mogu se kretati samo određenim dijelovima. U Pacifičkom oceanu otoci s vulkanskim nasljeđem su i **Macquarie**, **Norfolk** i **Lord Howe**.⁴⁸ Na kopnu su brojni ugasli vulkani koji se nalaze u sklopu nacionalnih parkova i turisti se osim s ekoturizmom mogu upoznati i s geoturizmom otkrivajući starost i postanak reljefa i istraživajući mjesta prijašnjih tokova lave.⁴⁹

7.1.5. Pustinje

Zbog malo padalina nigdje drugdje na svijetu pustinje ili polupustinje ne pokrivaju toliki postotak površine kao u Australiji.⁵⁰ Pustinje se razlikuju po sastavu pijeska i stijena, no sličnost im je tako velika da se pustinje ponajprije razlikuju samo imenom.⁵¹ U Australiji se nalazi 10 pustinja, a najveće površine zauzimaju pustinje **Velika Victoria**, **Velika Sandy** i **Tanami**. Pustinje postaju sve popularnije među turistima koji traže drugačiju turističku ponudu, otvorene prostore i tišinu te uživaju u jahanju deva.

⁴⁷ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 49.

⁴⁸ Erfurt-Cooper, P., Volcanic Tourist Destinations – Geoheritage, Geoparks and Geotourism, Springer Science & Business Media, Australia, 2014., str. 254.

⁴⁹ Ibid., str. 263.

⁵⁰ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978, str. 33.

⁵¹ Ibid., str. 45.

7.2. Klimatski turistički resursi

Pri odabiru turističke destinacije važna je atraktivnost podneblja koja može biti presudna u odluci. Klima utječe na sve žive organizme i povoljna klima jedan je od najvažnijih čimbenika turističke privlačnosti. Iako je komplementaran turistički resurs, klima može i samostalno djelovati na privlačenje turista obzirom na njena rekreativna svojstva.⁵² Turisti najveće zanimanje pokazuju za mediteransku i planinsku klimu. Klima treba pozitivno djelovati na zdravlje i raspoloženje. Veliki utjecaj imaju količina sunčanih sati, temperature i vlažnost zraka, oborine i vjetrovi.⁵³

Australija se nalazi na južnoj hemisferi, a Hrvatska na sjevernoj stoga su godišnja doba obratna. Prosječno najtopliji mjesec je siječanj, a najhladniji srpanj. U monsunskoj sjevernoj Australiji tijekom cijele godine temperature su podjednake pa se godina dijeli na vlažno (ljetno) i sušno (zimno) razdoblje, a ne na godišnja doba. U srpnju (zima) temperature pravilno opadaju od toplijeg sjevera prema svježijem jugu. Ljeti se najviše ugrije unutrašnji suhi dio Australije. Najtopliji dio kontinenta pomaknut je na sjeverozapad do Indijskog oceana kao posljedica strujanja zraka.⁵⁴ Često se vrući suhi tropski zrak proširi preko cijele Australije što uzrokuje visoke temperature i do 45°C. Ponekad u najtoplijem siječnju prevladavaju vrlo hladna južna zračna strujanja koja zahvate cijeli kontinent pa se temperature mogu sniziti i za 20°C što je veliki temperaturni šok.⁵⁵

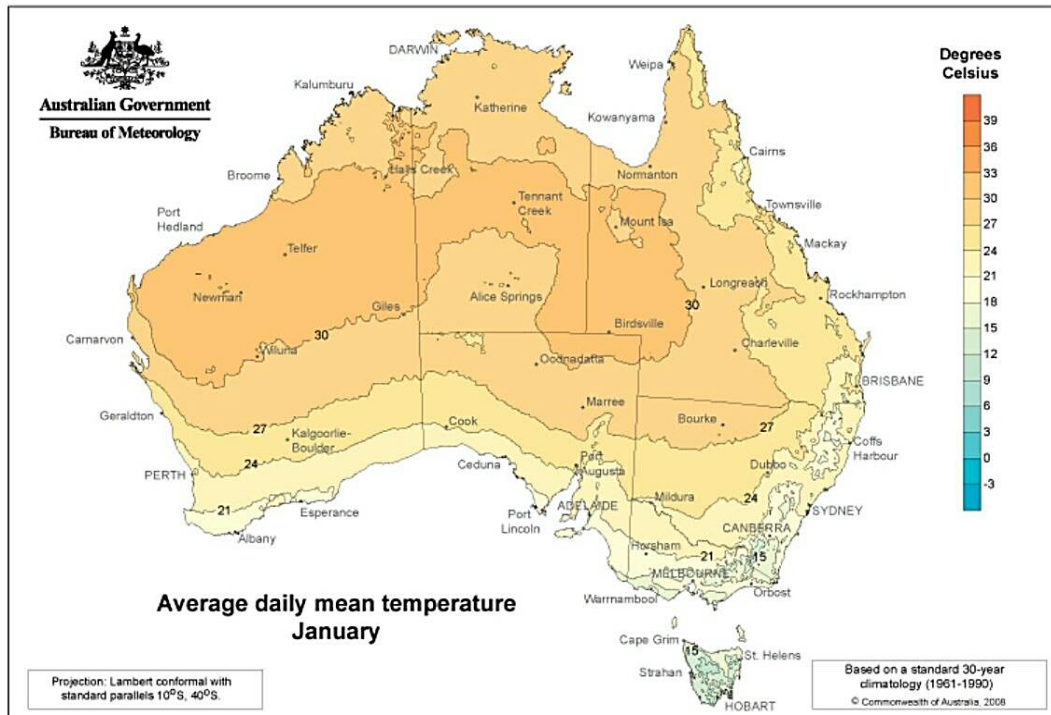
⁵² Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 40.

⁵³ Ibid., str. 41.

⁵⁴ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 50.

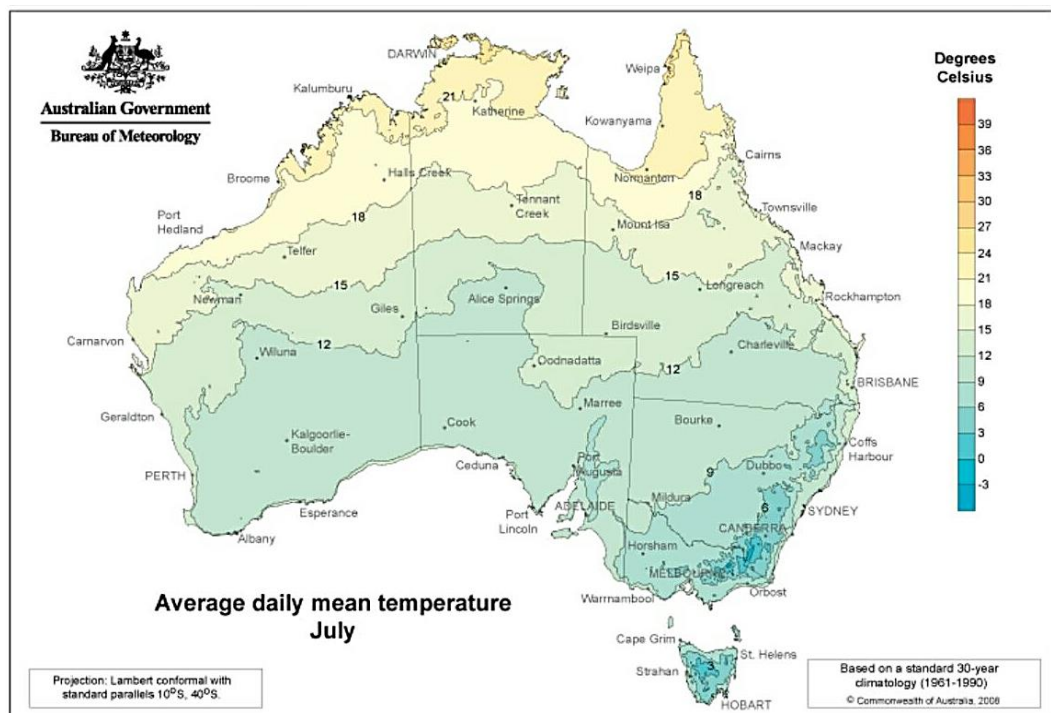
⁵⁵ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 44.

Slika 8. GEOGRAFSKA RASPODJELA SREDNJIH AUSTRALSKIH TEMPERATURA U SIJEČNJU

Izvor: Australian Government, Bureau of Meteorology, <http://www.bom.gov.au>

Slika 9. GEOGRAFSKA RASPODJELA SREDNJIH AUSTRALSKIH TEMPERATURA U SRPNJU

Izvor: Australian Government, Bureau of Meteorology, <http://www.bom.gov.au>

Najveći dio padalina čini kiša. Snijeg može padati na Tasmaniji i najvišim planinama jugoistočne Australije. Prosječna količina kiše za cijeli kontinent iznosi samo 420 mm godišnje pa je Australija najsuši kontinent.⁵⁶ Oko trećine kontinenta je doista suho s prosječnom količinom kiše manjom od 250 mm godišnje zbog čega se Australija često naziva Žedni kontinent.⁵⁷ Najviše kiše pada na sjeveru i na istočnoj obali Queenslanda. U sjevernoj Australiji je monsunski režim padalina. Kišu donosi zimski monsun sa sjeverne hemisfere koji se putem do Australije navlaži pa u australskom ljetu kao ljetni monsun donosi obilne kiše. U južnijem dijelu vlada sredozemni režim gdje kišu donose zimske ciklone s polarne fronte.⁵⁸ Podneblje istočne i jugoistočne obale je gotovo idealno. Povoljna zračna strujanja pasatnih vjetrova s Tihog oceana donose svježinu s dosta padalina tijekom cijele godine.⁵⁹ Tasmanija i Victoria imaju jednoliku raspodjelu padalina u cijeloj godini pa ne pripadaju ni monsunskom ni sredozemnom režimu.⁶⁰

Svi dijelovi Australije mogu biti pogođeni sušom kada padne mnogo manje kiše od višegodišnjeg prosjeka, ali i poplavom. U sušnoj unutrašnjosti u jednom kratkotrajnom pljusku može pasti više kiše no što iznosi prosjek za cijeli mjesec ili više njih. Nakon toga može uslijediti sušno razdoblje od više mjeseci stoga režim padalina ne postoji.²⁴ Poslije vlažne godine može doći pet do šest sušnih.⁶¹ Suša je stalni ograničavajući faktor razvoja Australije. U unutrašnjosti, iznad ugrijanog prostora s vrlo snažnim okomitim strujanjima zraka, zna iz tamnih oblaka padati jaka kiša koja prije no što dospije do tla ispari u zagrijanoj atmosferi. U dugim sušnim razdobljima sunce sprži suhe trave, šikare i grmolike šume koje planu, a požar se brzo proširi na goleme prostore.⁶²

⁵⁶ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 51.

⁵⁷ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 32.

⁵⁸ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 52.

⁵⁹ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 37.

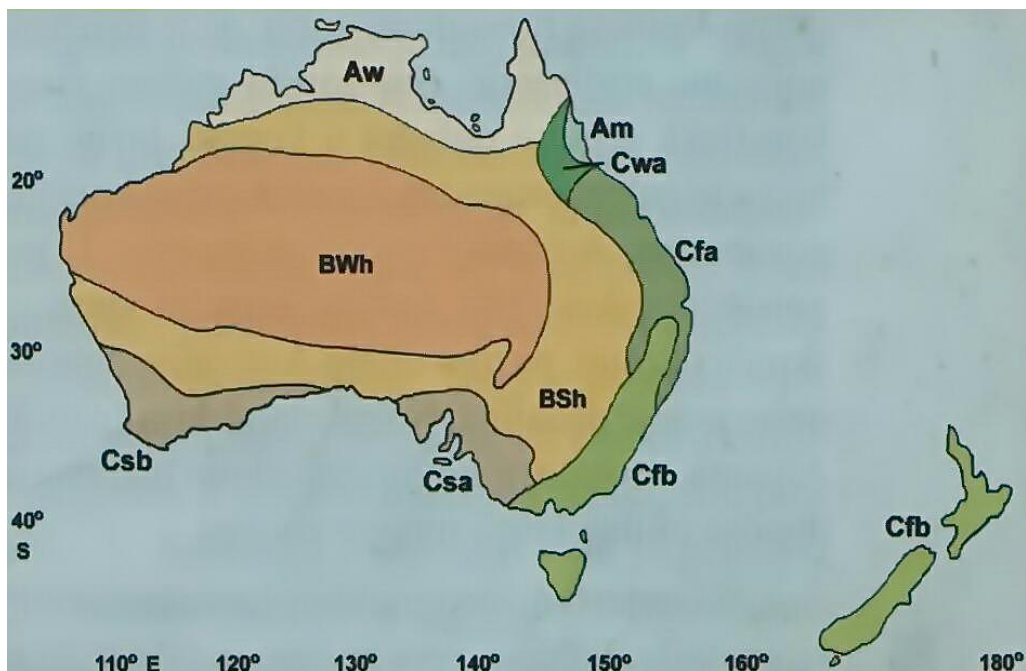
⁶⁰ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 53.

⁶¹ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 32.

⁶² Ibid., str. 47.

Po Köppenovoj podjeli klima najsjeverniji dio Australije ima savansku klimu (Aw). Savanska klima uz vlažniju obalu na malom području prelazi u tropsku monsunsku klimu (Am) koja je prijelaz između prašumske (Af) u savansku klimu. Jezgra kontinenta ima vruću pustinjsku klimu (Bwh) koja se na zapadu prostire do Indijskog oceana. Sa svih strana okružuje ju vruća stepska klima (Bsh). Na jugu su sredozemna klima sa suhim vrućim ljetom (Csa) i sredozemna klima sa suhim toplim ljetom (Csb). Najistočniji planinski dio ima umjereno toplu vlažnu klimu s vrućim ljetom (Cfa) na sjevernijem dijelu, a na južnom umjereno toplu vlažnu klimu s toplim ljetom (Cfb).⁶³

Slika 10. GEOGRAFSKA RASPODJELA KÖPPENOVIH KLIMATSKIH TIPOVA U AUSTRALIJI

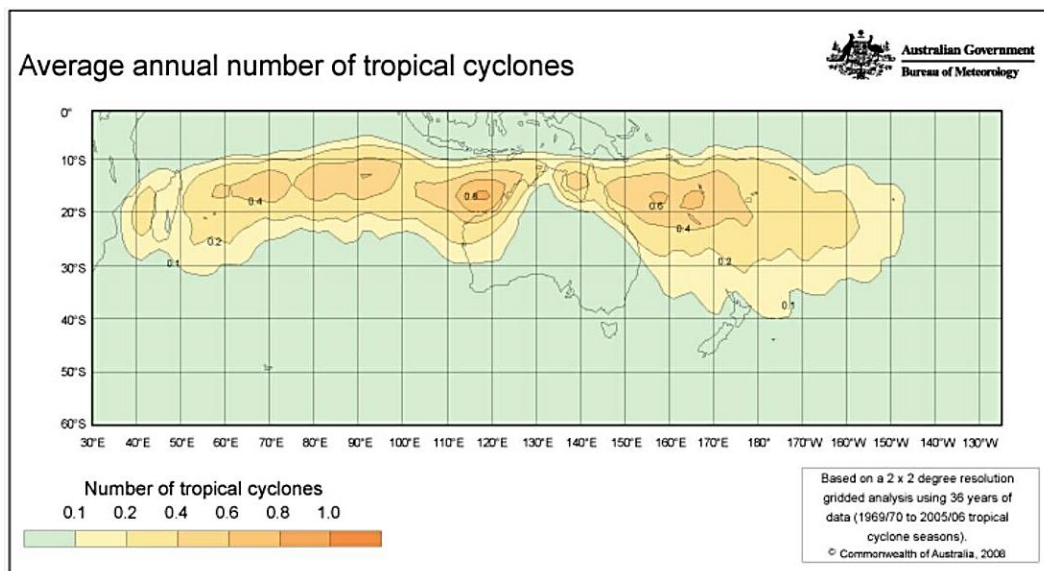
Izvor: Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 57.

Kao posljedica vrlo toplog mora koje okružuje gornju polovicu kontinenta javljaju se tropski cikloni, odnosno vrtložni sistemi u kojima vjetar puše brzinom 65 čvorova (120 km/h) koji se u Australiji nazivaju willy-willy. Za njih je karakteristična obilna kiša i jak vjetar koji spiralno struji prema središtu niskog tlaka u tropskom ciklonu, a zbog kojeg

⁶³ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 57.

je na niskim obalama velika opasnost od velikih valova.⁶⁴ U najtoplijem mjesecu siječnju mogući su oceanski orkanski vjetrovi nazvani southerly busters koji nanose goleme štete na obalnim područjima.⁶⁵ U unutrašnjosti su povremene pješčane oluje kada snažni užareni vjetrovi nose oblake žućkasto crvenkastog pijeska prema rubovima kontinenta.⁶⁶

Slika 11. PODRUČJA POJAVLJIVANJA TROPSKIH CIKLONA I NJIHOVA UČESTALOST U AUSTRALIJI

Izvor: Australian Government, Bureau of Meteorology, <http://www.bom.gov.au>

⁶⁴ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 63.

⁶⁵ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 39.

⁶⁶ Ibid., str. 44.

7.3. Hidrogeografski turistički resursi

Prostori uz vodu najnaseljeniji su zbog bogatstva biljnim i životinjskim svijetom, mineralima i rudama. Vode omogućuju jeftin i jednostavan transport i prometno povezivanje, a povoljni klimatski uvjeti uz vode također pozitivno utječu na razvoj turizma. Bez obzira na vrstu i oblik turizma hidrografske elementi uz klimu su najprivlačniji čimbenici suvremenog turizma. Različite aktivnosti u i na vodi omogućuju aktivan odmor što doprinosi kvalitetnijem zdravlju i psihičkom stanju turista.⁶⁷

Australija je prirodno bogat kontinent, no ne i vodom. Voda je, kao i suša koja se veže uz njezin nedostatak, ograničavajući faktor australskog razvoja. Nalazi vode najčešće su daleko od potrošnih područja. Obilje padalina na sjevernom rubnom području te u planinskom i brdskom na istoku omogućilo je postanak stalnih vodenih tokova često s dosta vode.⁶⁸

Za Australiju je specifična arteška voda koja služi samo za napajanje stoke. Nakuplja se u poroznom sloju ispod površine pa se buše zdenci u stijinama iznad poroznog sloja kako bi se voda izdigla pod utjecajem hidrostatskog tlaka. Ukoliko je tlak preslab, voda se crpi na površinu i tada se naziva subarteška voda.⁶⁹ U zoni poniranja je slatka, no putem otapa minerale i postaje slana pa nije za ljudsku upotrebu.⁷⁰

7.3.1. Oceani i mora

Svjetska mora čine tri oceana: Pacifički (Tihi), Atlantski i Indijski ocean. Prometno su najvažniji Atlantski i Pacifički ocean jer povezuju najgušće naseljena i gospodarski najrazvijenija područja (Europu s Angloamerikom te Angloameriku s jugoistočnom Azijom i Australijom). Na tim područjima su najveće turističke emisije te najatraktivnija receptivna turistička tržišta, posebno u mediteranskoj i umjerenom klimatskoj zoni.⁷¹

⁶⁷ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 40.

⁶⁸ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 63.

⁶⁹ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 69.

⁷⁰ Ibid., str. 70.

⁷¹ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 50.

More pozitivno utječe na psihološko stanje, odlično je za zdravlje, tjelesnu kondiciju i održavanje vitalnosti. Osnovni preduvjet turističke valorizacije je toplo more radi ugodnog provođenja aktivnosti, ali i produljenja turističke sezone. Sredozemna i zatvoreniya mora imaju povoljnije temperature vode i uvjete za uređenje kupališta. U turističkoj valorizaciji posebnu važnost ima razvedenost obale koja pruža pejzažne raznolikosti i mogućnosti kreiranja raznovrsne turističke ponude. Brojni zaljevi, uvale, zatoni, otoci i poluotoci modificiraju klimatske elemente i uvjete te pridonose kvaliteti mora i priobalja što je izuzetno važno u turističkoj valorizaciji. Turistički su poželjnija zatvorena mirna mora, modre boje i prozirna. Važno je da je more prije svega čisto.⁷²

Australiju okružuju dva oceana: Indijski ocean na zapadu gdje je hladna Zapadnoaustralska morska struja te Pacifički ocean na istoku gdje je topla Istočnoaustralska struja i četiri mora: Timorsko, Arafursko, Koraljno i Tasmanijsko more. Na obali kontinenta najveća je koncentracija stanovništva, ali i turista koje privlači more i raznovrsnost aktivnosti koje ono pruža. Otočni kontinent ima više od 50 000 kilometara dugu obalu bogatu otocima, dugim cestama uz more za istraživanje tijekom vožnje, zadivljujućim plažama i grebenima.

7.3.1.1. Veliki koraljni greben

Nalazi se na istočnoj obali Queenslanda te je najveći greben na svijetu dugačak 2 000 kilometara. Od obale se udaljuje i do 100 kilometara, a vidi se čak i iz svemira. Kao jedno od 7 svjetskih prirodnih čuda na UNESCO-vu listu uvršteno je 1981. godine. Sačinjen je od 3 000 različitih grebena na kojima postoji mnoštvo vrsta čvrstih i mekih koralja, riba, morskih pasa, kitova, dupina i školjki. Najopasnija je vrsta meduze sa 24 oka i 60 krakova s dovoljno otrova da ubije čovjeka. Greben je velika turistička atrakcija i svake godine privlači 1,5 milijuna turista koji donose prihod od oko 7 milijardi USD. Olupina broda na 30 metara dubine koji je potonuo 1911. godine prekrivena je mekim koraljima i tu se nalazi najveća koncentracija života. Postoje brojni otoci i lagune, a turizam je razvijen na 3 veća otoka. Vrlo povoljna temperatura vode omogućava kupanje tijekom cijele godine. Najbolji doživljaj pruža ronjenje među raskošnim koraljima i raznim životinjama ili putovanje malom podmornicom.

⁷² Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 51.

Slika 12. DIO VELIKOG KORALJNOG GREBENA U QUEENSLANDU

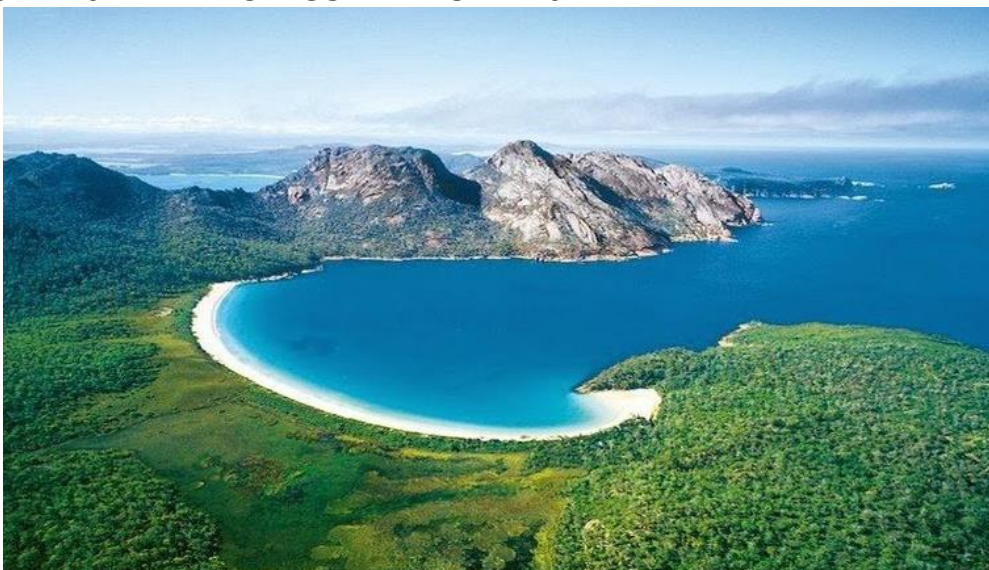

Izvor: Visit Australia – Travel & Tour Information – Tourism Australia,
<http://www.australia.com>

7.3.1.2. Zaljev Wineglass

Zaljev nazvan po čaši za vino smatra se jednom od 10 najljepših plaža svijeta. Kristalno plavo more okruženo je bijelim pijeskom u gotovo savršenom polukružnom obliku. Nalazi se na Tasmaniji kao dio Nacionalnog parka Freycinet na savršenoj lokaciji za jedrenje, vožnju kajakom, pecanje ili kupanje i opuštanje.

Slika 13. ZALJEV WINEGLASS NA TASMANIJI

Izvor: I Love Travelling, <http://www.ilovetraveling.org>

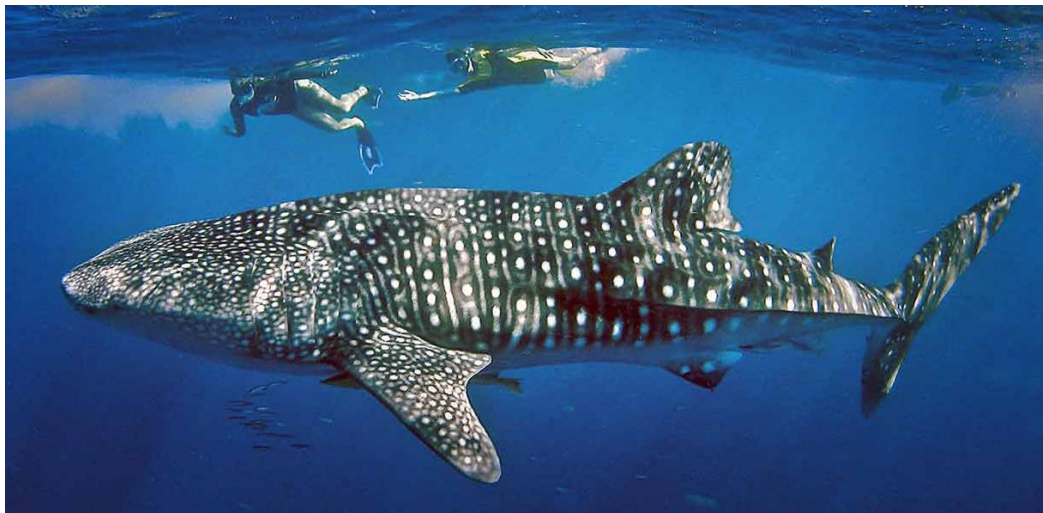
7.3.1.3. Otok Kangaroo

Otok nazvan po klokanima dio je Južne Australije i obiluje životom. Više od trećine otoka zaštićeno je nacionalnim parkovima. Plaže su pune morskih lavova koji su bezopasni i druželjubivi. Može ih se promatrati sa rive kako se kupaju i sunčaju ili poći na turističku turu po plaži šetajući među njima. Otok je poznat po svježoj morskoj hrani, siru, vinima i posebno slatkom i ukusnom medu. Za pecanje atraktivan je lov na tune i pišmolja King Georgea. Uz kupanje, ronjenje i piknik na plažama uz more aktivno je i jedrenje.

7.3.1.4. Greben Ningaloo

Ovo područje dio je Zapadne Australije i nalazi se na listi Svjetske baštine. Jedno je od rijetkih mjesta na svijetu gdje se može plivati i roniti s najvećom ribom kitopsinom, koja inače ne dolazi blizu obale, no ovdje je posjetitelj svake godine između ožujka i srpnja u velikom broju. Susret s ovim nježnim, za ljude bezopasnim divom, iskustvo je za pamćenje. Mogu narasti do 16 metara sa ustima širokima do 1 metra kojima grabi planktone filtracijom vode. Na području grebena žive i grbavi kitovi, divovske raže, razne vrste kornjača, dupini i razne tropske ribe zbog kojih je ronjenje još uzbudljivije.

Slika 14. RONJENJE S KITOPSINOM KOD GREBENA NINGALOO

Izvor: Sea breeze resort, <http://seabreezeresort.com.au>

7.3.1.5. Plaža Whitehaven

U prijevodu ime ove plaže znači bijelo utočište i prema mnogima je jedna od najljepših plaža Australije. Nalazi se na otoku Whitsunday koji je dio Queenslanda. Ono što ovu plažu čini posebnom je bijeli sitni pijesak mekan na dodir. Osim finoće, izuzetno ugodnim za pješaćenje čini ga i to što se ne ugrije previše na suncu. Plaža je duga 7 kilometara pa i u središtu sezone neće biti prenapučena.

7.3.2. Jezera

Jezera su važan hidrogeografski resurs s velikom gospodarskom i sociogeografskom vrijednosti. Blaga klima omogućuje veću naseljenost uz obale jezera. Nalaze se na svim geografskim širinama i nadmorskim visinama. Boja, oblik, način postanka i izgled u okolnom pejzažu privlače turiste. Na brojnim jezerima razvijene su sportske aktivnosti poput plivanja, ronjenja, jedrenja, veslanja i ribolova i drugih.⁷³

Australija, iako je najsušni naseljeni kontinent, ima preko 160 jezera koja su slana, slatkovodna, ledenjačka ili vulkanska. Najviše jezera nalazi se u Zapadnoj Australiji i Novom Južnom Walesu. Turistički atraktivna su jezera s posebnim osobitostima kao što su boja, izgled okoline te flora i fauna koja oko jezera obitava.

7.3.2.1. Jezero Hillier

Jezero je posebna atrakcija zbog svoje neobične roze boje. Nalazi se u Zapadnoj Australiji tik do oceana od kojeg je odvojeno bijelim pijeskom i drvećem eukaliptusa. Za razliku od drugih ružičasto obojanih jezera, Hillier zadržava boju i kada se ugrabi u čašu. Ružičasta boja potiče od mnogobrojnih mikroorganizama koji žive u jezeru te od algi koje proizvode karotenoide - organske pigmente koji voću i povrću daju boju. Prisutnim mikroorganizmima i algama odgovara velika slanoća jezera. Oko šest godina početkom 20. stoljeća jezero je služilo kao izvor soli. Danas služi samo kao turistička atrakcija. Iako je malo, oko 600 metara duljine i 250 metara širine, ostavlja veliki utisak na promatrača. Najbolji doživljaj pruža pogled iz zraka kada je posebno zadivljujući

⁷³ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 52.

kontrast dubokog plavog oceana, bijelog pijeska i zelenog eukaliptusa koji okružuju ružičasto jezero.

Slika 15. JEZERO HILLIER

Izvor: Australia – Instagram, <http://www.instagram.com/australia/>

7.3.2.2. Jezero Eyre

Najveće slano jezero površine 9 853 km² nalazi se u Južnoj Australiji u istoimenom nacionalnom parku. Čine ga dva jezera; Sjeverno jezero Eyre i Južno jezero Eyre povezana kanalom. Uglavnom je suho i bez vode. Jačina tropskih monsuna određuje hoće li i koliko vode doći u jezero. Većina vode dolazi iz rijeka sa sjevera iz Queenslanda. Otprilike svakih 8 godina se napuni značajnijim količinama vode. U posljednjih 150 godina samo se tri puta napunilo vodom do svog punog kapaciteta. Kada ima vode, jezero vrvi životom i tisućama ptica selica. Odlično je mjesto za kampiranje i uživanje u razgledavanju različitih ptica i fotografiranje. Za sunčanih dana jezero se stopi sa horizontom i ne nazire mu se kraj. Veličina jezera najbolje je vidljiva iz zraka. Kako voda isparava povećava se salinitet vode pa jezero zna biti i ružičasto. I kada nije napunjeno vodom, pravi je doživljaj vidjeti bijele kristale soli kojima se ne nazire kraj kako reflektiraju sunčevu svjetlost.

7.3.2.3. Jezero Eacham

Vulkansko jezero u Queenslandu jedna je od glavnih atrakcija u Nacionalnom parku Crater Lakes. Jezero je okruženo bujnom prašumom koja je idealna za istraživanje. Posjetitelji se moraju pridržavati označenih staza. U prašumi živi najduža australska zmija, piton Morelia kinghorni koji naraste 3 do 5 metara. Nije otrovan, a hrani se sisavcima i pticama koje hvata noću pomoću osjetila za toplinu koji se nalaze u njegovoj čeljusti. U području oko jezera može se promatrati više od 180 vrsta ptica. Danju posjetitelji često mogu vidjeti purane s crvenim glavama i vratovima. U okolici živi pet vrsta šišmiša, razni gušteri, kornjače, klokani i ostali. U jezeru živi oko 9 vrsta riba među kojima su i one kojima se tijelo presijava u duginim bojama. U vrućim danima jezero je pravo osvježanje za posjetitelje koji se mogu kupati i veslati. Nalazi se na UNESCO-voj listi Svjetske baštine.

7.3.2.4. Plavo jezero

Smješteno je u Južnoj Australiji uz grad Mount Gambier. Nastalo je u otvoru nekadašnjeg vulkana Mount Gambier. Dobilo je ime po intenzivnoj plavoj boji. Tijekom jeseni i zime boja se promijeni u sivkastu. Mještani iz okolice mogu svakodnevno uživati u ljepotama jezera, ali i piti vodu crpljenu iz jezera. Voda je izuzetno čista i kvalitetna jer se pročišćuje kroz vapnenac koji na sebe veže organske materije i fosfor što ograničava količinu algi u jezeru. Maksimalna dubina je 72 metra. Za Plavo jezero važni su stromatoliti koji mogu biti preko 10 metara široki i visoki, a to su slojevi minerala, poput kalcijevog karbonata, nastali djelovanjem živih organizama, posebno mikroskopskih algi.

7.3.2.5. Gippsland jezera

Mreža jezera, močvara i laguna nalazi se u Victoriji i zauzima preko 600 km². Jezera su od oceana odvojena obalnim dinama koje se zovu Ninety Mile Beach. Tri glavna jezera su King, Victoria i Wellington. U jezerima završava sedam rijeka. Sadrže mnogo malih otoka do kojih se lako dolazi trajektima ili taksijima čamcima. Na otoku Rotamah Island je mnoštvo ptica, klokana i ostalih nativnih vrsta. Na otoku Raymond Island je

kolonija koala. Oko jezera se nalaze nacionalni parkovi The Lakes National Park i The Gippsland Lakes Coastal Park koji nude izvrsna mjesta za kampiranje i pješačke staze. Jezera su odlična za vožnju čamcima, pecanje, plivanje i jedrenje. Na mnogim područjima žive pelikani i dupini.

Slika 16. GIPPSLAND JEZERA U VICTORIJI

Izvor: About Australia: Australia Travel Information and Holiday Guides, <http://www.about-australia.com>

7.3.3. Rijeke

Turistička vrijednost rijeka je velika radi psihičkog odmora i uživanja u ljepotama te razvijanje sportskih aktivnosti kao što su kupanje, veslanje, rafting, ribolov i mnoge druge. Privlačnost rijeka ovisi o mogućnostima za provođenje sportskih aktivnosti, na primjer temperaturi vode, količini ribe i brzini toka. Posebna atrakcija su vodopadi i slapovi te kanjoni.⁷⁴

⁷⁴ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 53.

Rijeke u Australiji teku polagano i varijabilnog su toka. Podloga je najčešće propusna pa rijeke imaju malo vode. U jugoistočnom dijelu ima dosta kiše i tu su izvorišna područja rijeka Murray i Darling koje su prije izgradnje cesta i željeznica imale važnu prometnu ulogu. Tekućice na zapadu su kraće i imaju malo ili nimalo vode. Na sjeveru monsunske kiše uzrokuju poplave i zamočvarivanje riječnih dolina.⁷⁵ Kratke suhe doline u kojima teku povremene tekućice samo nakon naglih i jakih pljuskova su creeks - australske rijeke sušnice.⁷⁶ U nekim regijama je zbog prekomjernog iskorištavanja rijeka narušena biološka ravnoteža.

7.3.3.1. Rijeka Murray

Jedina rijeka u Australiji koja ne presuši ni za najsušnijih razdoblja izvire u Snježnom gorju na jugoistoku Novoj Južnog Walesa. Rijeka je postojana zbog obilnih padalina u planinama od kojih je posebno važan snijeg. Najduža rijeka Australije i treća po dužini plovna rijeka na svijetu, nakon Amazone i Nila, duga je 2 508 kilometara. Prirodna je granica između Novog Južnog Walesa i Victorije, a protječe i kroz Južnu Australiju gdje skreće prema jugu i ulijeva se u Indijski ocean kroz jezero Alexandrinu i zaljev Encounter. Glavne rijeke koje se u nju ulijevaju su Darling i Murrumbidgee. Rijeka Murray glavni je izvor pitke vode za oko 1,25 milijuna ljudi. Područje oko rijeke jedno je od najranije naseljenih. Razvoj turizma jača iz godine u godinu uz mnoštvo sadržaja. Na obalama se može kampirati i uživati u prirodi. Rijeka ima miran tok i odlična je za iznajmljivanje plovne kuće i upoznavanja rijeke iz prve ruke istraživajući njezinu obalu uz mogućnost usidravanja po želji i uživanja u posebno dojmljivom pogledu. Rijeka Murray poznata je po vožnji u kajacima i najvećoj godišnjoj utrci. U rijeci se nalazi mnoštvo vrsta riba pa je i pecanje vrlo popularno. Oko rijeke se nalaze brojni golf tereni, a može se uživati i u raznim vinima kojima okolina rijeke obiluje. U ovom popularnom turističkom području mogućnosti su brojne i svatko može pronaći nešto za sebe.

⁷⁵ Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, Zagreb, 2000., str. 69.

⁷⁶ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 47.

7.3.3.2. Rijeka Darling

Rijeka izvire u sjevernom području Novog Južnog Walesa i teče prema rijeci Murray u koju se ulijeva. Zajedno s pritocima rijeka čini najduži riječni sistem, a sama zauzima drugo mjesto. Tok rijeke je varijabilan i do sada je nekoliko puta potpuno presušila. Za istraživanje unutrašnjosti Novog Južnog Walesa, ali i okruženje rijeke najbolja je plovidba rijekom Darling uz usputna stajanja u nekadašnjim važnim lukama sve do rijeke Murray. Na putu turisti se upoznaju s izvanrednom krajolikom, zapanjujućim izlascima i zalascima sunca te bogatstvom biljaka i životinja koje obitavaju uz rijeku. Turisti mogu kampirati na obali rijeke i istraživati nacionalne parkove. Rijeke Murray i Darling čine poznati plodni bazen na kojem se proizvodi trećina ukupne proizvodnje hrane u Australiji. U tom području nalazi se 40% australskih farmi na kojima se uzgajaju pšenica, pamuk, riža, grožđe te ostalo voće i povrće. Velike su i farme ovaca od kojih se dobiva vuna. U okolini rijeka žive mnoge ugrožene vrste životinja zaštićene u nacionalnim parkovima pa se mogu vidjeti pelikani i razne ptice, gušteri, leptiri, ribe, žabe i mnoge ostale životinje.

7.3.3.3. Rijeka Murrumbidgee

Treća rijeka po duljini izvire u Nacionalnom parku Kosciuszko u Velikom razvodnom gorju u Novom Južnom Walesu te se ulijeva u rijeku Murray. Naziv joj potječe iz aboriđinskog jezika i znači „velika rijeka“. Uz tok rijeke nalaze se mnoge močvare od kojih neke imaju internacionalnu ekološku važnost. Za ribiče koji dobiju licencu za pecanje najvažniji su zlatni smuđ, pastrva i rakovi. Rijeka je stanište mnogim ugroženim vrstama koje se ne smiju loviti kao što su Macquarie smuđ, srebrni smuđ, som i riječna crna riba. Okolina rijeke omogućava promatranje i fotografiranje raznih vrsta ptica. Popularni stanovnici su koale. Kampiranje je dopušteno na označenim mjestima. Prije kupanja, plovidbe čamcima ili drugih vodenih aktivnosti potrebno je provjeriti dubinu i strujanje rijeke radi sigurnosti. Duž rijeke na obalama su se smjestila brojna mala turistička središta. Jedno od najpopularnijih je Gundagai koji ima sve za potpuni doživljaj ljepota rijeke.

7.3.3.4. Rijeka Margaret

Rijeka je dio atraktivne Margaret regije svjetski poznate po kvalitetnim vinima i hrani. Najpopularnija je vožnja kanuima po mirnoj rijeci koju okružuje prekrasna šuma. Iz kanua vide se i vapnenačke stijene obasjane suncem. Mogu se sresti ptice koje love ribu u rijeci ili klokani koji trče iz šume, a na kraju puta je pješčana plaža Indijskog oceana. Za aktivan odmor moguć je i brdski biciklizam te adrenalinski park po šumi.

Slika 17. VOŽNJA KANUOM PO RIJECI MARGARET UZ INDIJSKI OCEAN

Izvor: Margaret River Accommodation, <http://www.margaretriver.com>

7.3.3.5. Rijeka Adelaide

Rijeka teče na sjeverozapadu Sjevernog Teritorija. Najpoznatija aktivnost na rijeci je plovidba rijekom na brodu s vodičima koji na mamcima drže hranu u zraku za krokodile koji skaču vrlo blizu čamca kako bi ju zgrabili i tako izađu s polovicom tijela iznad razine vode. Turisti na taj način dožive nalet adrenalina i mogu fotografirati krokodile iz nevjerojatne blizine.

Slika 18. VOŽNJA PO RIJECI ADELAIDE NA SJEVERNOM TERITORIJU

Izvor: Adelaide River Cruises, <http://www.adelaidrivercruises.com.au>

7.4. Biogeografski turistički resursi

Biljni i životinjski svijet osim kao izvor hrane i sirovina za industrijsku preradu, važan je i kao turistički faktor za usmjeravanje turista i turističku valorizaciju.⁷⁷

7.4.1. Specifičnosti biljnog svijeta

Prostorni raspored, vertikalna i horizontalna raščlanjenost biljnog svijeta ovisi o razvoju kopna i mora u dugoj geološkoj prošlosti zemlje, klimi, vrsti tla, rasporedu oborina i drugim biotičkim i abiotičkim čimbenicima. Bitnu ulogu kod rasprostranjenosti biljaka imao je i čovjek jer je neke, za njega značajne biljke, prenosio u nova područja i utjecao na njihovu adaptaciju u novim ekološkim uvjetima što ima mnoge gospodarske i socioekonomske posljedice. Prirodne biljke ovise o ekološkim uvjetima u kojima rastu, a na uspijevanje kulturnih biljaka najveće značenje ima znanje i trud čovjeka pri nastajanju, održavanju, iskorištavanju i širenju biljaka.⁴² Postoji šest vegetacijskih oblasti: holartička, paleotropska, neotropska, australska, kaplanska i antarktička. Kaplanska i antarktička nemaju veće turističko značenje. U turizmu biljni svijet ima višestruko značenje. Prvo što privuče turista je bujnost, raznolikost, boje i oblici biljaka. U turističkim kretanjima najznačajnije su šume u kojima je svježi čisti zrak bez prašine. Pružaju razne mogućnosti uređenja izletišta i lovnog turizma pa svojom rekreativno-zdravstvenom funkcijom imaju veliko značenje u privlačenju turista.⁷⁸

Oko 75% viših vrsta biljaka australske oblasti su endemske vrste, odnosno oko 24 000 vrsta je karakteristično samo za Australiju. Glavna prepreka širenju biljaka i na druge prostore je more. Biljni svijet je uistinu raznolik i zanimljiv. Sjever Australije gdje su veliki postotak vlage i tropske temperature prekrivaju guste, često neprohodne prašume s monsunskim šumama i močvarnim biljem.

Zapadno od Velikog razvodnog gorja su prozračne, svijetle eukaliptusove šume s biljnim zajednicama stepskih trava. Prema unutrašnjosti i zapadnim rubovima kontinenta šume eukaliptusa nestaju i prelaze u grmolike šikare, a biljne zajednice savanskih i stepskih trava prelaze u busenaste, oštre suhe trave korovaste otpornosti.

⁷⁷ Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 54.

⁷⁸ Ibid., str. 55.

U pustinjским dijelovima su žilave i oštre tvrde trave koje ne služe ni za ishranu ni kao sklonište nijednoj životinji.⁷⁹ U izrazito vlažnim godinama s puno kiše čak i život u pustinjama „procvjeta“, ali sa sušnim razdobljima to brzo nestaje.⁸⁰

7.4.1.1. Eukaliptus

Oko 12 vrsta eukaliptusa raste u područjima izvan Australije, no čak 700 vrsta raznih visina i oblika karakteristično je samo za Australiju. Eukaliptus je prilagodljiv raznim uvjetima, a značajnije područje u kojima se ne pojavljuje su kišne šume. U sušnim podnebljima eukaliptusi imaju vrlo rijetke krošnje kišobranastog oblika. Lišće je sivo-zelenkaste boje srpastog oblika koje se tokom dana okreće okomito prema suncu kako bi isparavanje bilo što manje. Korijenje prodire duboko u zemlju.⁸¹ Šume eukaliptusa skloništa su brojnim životinjama. Eterično ulje ima specifičan miris i učinkovito djeluje na ublažavanje problema dišnog sustava, povećava energiju i koncentraciju te smanjuje stres i anksioznost.

7.4.1.2. Akacija

Akacija je rod biljaka kojeg čini oko 1200 vrsta, a 954 ih je trenutno poznato u Australiji. Australske vrste poznate su pod imenom „wattles“. Varijaru veličinom, ali sve su žuto obojane. Većina vrsta cvjeta krajem zime i početkom proljeća. Zlatni wattle je 1912. godine postao australski nacionalni cvijet i dio australskog grba. Raste kao malo drveće. Cvjeta u proljeće, početkom rujna, i tada ima velike, žute i mirisne cvjetove kuglastog oblika. Svaki kuglasti oblik ima mnoštvo malih cvjetova. Zlatni wattle pretežito raste u jugoistočnoj Australiji u sušnim i vrućim uvjetima. Često se sadi kao ukras, a 1. rujna slavi se Wattle Day.

⁷⁹ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 44.

⁸⁰ Ibid., str. 45.

⁸¹ Ibid., str. 44.

Slika 19. AUSTRALSKI NACIONALNI CVIJET ZLATNI WATTLE

Izvor: Australian National Botanic Gardens , <http://www.anbg.gov.au/emblems>

7.4.1.3. Grevileja

Ovaj rod biljaka jedan je od najpopularnijih i najviše kultiviranih u Australiji. Biljke iz ovog roda su raznih oblika i veličina. Mogu biti kao mali grmovi ili pravo drveće. Dolaze u svim bojama osim plave, a često su boje i kombinirane. Mnoge vrste imaju slatki nektar koji privlači insekte i ptice. Cvjetovi nekih su i mirisni. Nalaze se u gotovo svim područjima Australije.

7.4.1.4. Banksija

Najviše je rasprostranjena u jugozapadnoj Australiji gdje se nalazi 60 vrsta od 173 koliko se pojavljuje u cijeloj Australiji. Važan su dio flore na cijeloj obali, a posebno istočnoj. Cvijet je u obliku češera i čine ga stotine ili tisuće sitnih cvjetova od žute do crvene boje. Cvjetaju tijekom jeseni i zime. Mogu biti u obliku grmlja ili drveća koje naraste i do 25 metara. Neke vrste, na primjer *Banksia menziesii* i *Banksia ericifolia*, poznate su po velikim količinama nektra kojeg sadrže glave cvijeta pa privlače mnoge ptice i male sisavce.

7.4.2. Specifičnosti životinjskog svijeta

Životinje su se tijekom evolucije kao i biljke prilagođavale ekološkim uvjetima. Na različitim geografskim područjima žive životinjske vrste prilagođene svojim staništima s različitim osobinama. Za turizam najatraktivnije su vrste koje ne obitavaju nigdje drugdje na svijetu i ističu se svojim izgledom i ponašanjem. Bogatstvo divljači u šumama, a riba u vodama omogućuju razvoj lovnog turizma. Ova vrsta turizma se mora pomno planirati i kontrolirati kako bi se očuvala raznolikost i spriječilo izumiranje pojedinih vrsta životinja. Važan čimbenik turističke privlačnosti i ponude su kulinarske vještine s posebnim specijalitetima.⁸²

Australija je izuzetno specifičan i zanimljiv kontinent po svome osebujnom životinjskom svijetu. Razlog tome je prostorna izoliranost kontinenta više od 60 milijuna godina. Tobolčari i kljunaši su neki od predstavnika australskog osebujnog života, a nalaze se i na australskom grbu. U Australiji najbrojniji sisavci su tobolčari koji joj daju osnovno obilježje.⁸³ Oni nakon što rode svoje mladunče nose ga u tobolcu na truhu dok nije sposobno samostalno preživjeti. Domoroci su značajno utjecali na faunu znatnim smanjivanjem populacije nekih vrsta tobolčara. Danas ekonomski dominantne vrste donijeli su doseljenici (na primjer ovce).

7.4.2.1. Klokkan

Jednog od glavnih simbola Australije opisao je James Cook: „Čudan pas dugog repa sa skokovima jelena.“ Najveći su sivi i crveni klokan. Sivi je gotovo nestao, a crveni je pravi biološki fenomen – pri rođenju veličine je poput lješnjaka i teži nekoliko grama, a kada odraste može težiti i 150 kilograma. Klokan je znatiželjna životinja koja nema straha prema ljudima što omogućava lak lov i velika istrebljenja zajednice budući da žive u skupinama od 20 do 50 životinja. Australaska vlada u nastojanju da vrati narušenu prirodnu ravnotežu donijela je 1973. godine zakon o zabrani izvoza mesa i kože kako

⁸² Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 56.

⁸³ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 51.

bi se zaustavilo daljnje istrebljivanje.⁸⁴ Klokani su biljojedi koji se najviše hrane travom i lišćem. Uz pomoć prirodnog instinkta prvi dolaze na najbolje pašnjake, a u sušnom razdoblju na najbolje pojilište. Bez vode mogu preživjeti mjesecima. Klokani postižu brzinu i do 80 km/h, a može skočiti 3 metra u visinu i do 10 metara u daljinu te ga s takvim sposobnostima ne može zaustaviti ni ograda koja je podignuta da sačuva farme i pašnjake. Ubijanje radi krzna, kože, hrane i štete koju čini farmerima jer popase trave za 5 do 7 ovaca rezultiralo je smanjenjem sa skoro 200 na 40 vrsta klokana.⁸⁵ Neke vrste šumskih klokana žive u krošnjama drveća. Odlični su penjači zahvaljujući oštirim pandžama, dugim stražnjim nogama i repom kojim se pridržavaju ili održavaju ravnotežu. Za vrijeme odmora klokani sjede pomoću repa i stražnjih nogu. Danas se u Australiji nalazi oko 50 milijuna klokana.

Slika 20. KLOKANI

Izvor: Australia – Instagram, <http://www.instagram.com/australia>

⁸⁴ Brazda, M., *Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja*, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 53.

⁸⁵ *Ibid.*, str. 54.

7.4.2.2. Emu

Nalazi se na grbu Australije zajedno sa klokanom. Živi u gotovo svim područjima osim u kišnim šumama, područjima s jako malo vode i snježnim područjima. Seli se u potrazi za vodom i može prijeći do 500 kilometara u 9 mjeseci. To je golema ptica nešto manja od noja koja ne leti. Mužjaci su manji od ženki. Ima korak oko 3 metra i postiže brzinu do 50 km/h. Može težiti i 60 kilograma, a naraste do 2 metra. Hrane se najviše travom, lišćem, voćem i insektima. Kroz ne tako davnu prošlost značajno se smanjio njihov broj jer su prijetnja pašnjacima te imaju privlačno perje i jaja koja služe kao hrana. Ženka izlegne 5 do 20 jaja u svibnju ili lipnju nakon čega ih napušta i ne pokazuje interes ni za jajima ni za mužjakom. Mužjak se brine o jajima dok se ne izlegnu i čuva mlade do dvije godine. Postoje farme koje se bave uzgojem.

7.4.2.3. Čudnovati kljunaš

Sisavac koji ima kljun kao patka, rep kao dabar, a mlade leže iz jaja pa ih onda hrani mlijekom zbilja je poseban. Obitava uz obale rijeka u Tasmaniji i jugoistočnoj Australiji. Opstaje samo u prirodi i ne može se vidjeti u zatočeništvu. Unatoč svim nastojanjima, brizi i prehrani u zatočeništvu ugiba.⁸⁶ Mužjak je dug oko 50 centimetara i teži oko 2 kilograma, a ženka je nešto manja. Kljun je osjetljiv i služi za orijentiranje dok pliva jer su mu tada oči i uši zatvorene. Na prednjim nogama ima dobro razvijene plivaće kožice, a rep služi kao zaliha hrane i za upravljanje dok pliva. Obično roni od jedne do dvije minute, a ako je uznemiravan može izdržati i do 10 minuta. Mužjaci se brane i otrovnim malim bodljama na stražnjim nogama iz kojih izlazi otrov koji može ubiti životinju veliku poput psa. Hrani se ličinkama vodenih insekata, malim ribama i žabama te punoglavcima.

7.4.2.4. Koala

Simbol je i zaštitni znak niza proizvoda Australije. Umiljati i tromi tobolčar živi na stablima nekih vrsta eukaliptusa čijim se mladicama hrani. Ime dolazi iz aboridžinskog jezika i znači „ne pije“. Nemoguće ju je držati u zatočeništvu jer odmah ugiba. Potražnja

⁸⁶ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 57.

za lijepim krznom rezultirala je velikim smanjenjem njezina broja te danas obitava u Victoriji i Queenslandu.⁸⁷ Aktivna je noću, a spava oko 18 sati na dan.

Slika 21. KOALE

Izvor: Australia – Instagram, <http://www.instagram.com/australia>

7.4.2.5. Dingo

Divlji pas jedan je od simbola Australije, ali nije autohtona australaska životinjska vrsta već potiče iz Azije. Dingo ne laje, već zavija. Prehrana mu je raznovrsna. Jede klokane, žabe, štakore, guštere, a čak i voće. Nije omiljen među farmerima jer stvara velike štete. Od Velikog australskog zaljeva na jugu do obala Tihog oceana u Queenslandu pruža se ograda duga 5 400 kilometara koja štiti stada ovaca od predatora. „Stručnjaci kažu da taj pas koji posjeduje „lukavstvo lisice, krvoločnost vuka, izdržljivost hijene i neustrašivost leoparda“ može u samo jednoj noći poklati i do 100 ovaca.“⁸⁸

⁸⁷ Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978., str. 56.

⁸⁸ Ibid., str. 60.

7.5. Pejsažni turistički resursi

Pejsaž u turizmu obuhvaća različite prirodne i antropogene resurse određenog prostora koji ima mnogovrijedno djelovanje pa je zato pejisaž kompleksan motiv turističkog kretanja.⁸⁹ Elementi koji tvore pejisaž su sastav tla i geomorfološki oblici, vegetacija te čovjek i njegov utjecaj na pejisaž pa su stoga pejisaži i antropogeni resursi (kulture koje je čovjek posadio). Turistima su privlačniji primorski i planinski pejisaži koji omogućuju šire i dugačke prizore za razliku od nizinskih. Turistička vrijednost pejisaža veća je ukoliko se nalazi u regiji koja je dobro prometno povezana, ima receptivne kapacitete i promovira se. Veliku ulogu u očuvanju prirodnih ljepota i rijetkosti imaju Ujedinjeni Narodi i UNESCO te Međunarodna unija za očuvanje prirode i prirodnih resursa (IUCN) koji brojnim mjerama i akcijama utječu na svijest država o važnosti prirodnih pejisaža. Najveće značenje se pridaje strogim prirodnim rezervatima, nacionalnim parkovima i parkovima prirode.⁹⁰

7.5.1. Nacionalni parkovi

Nacionalni parkovi obuhvaćaju jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekosustava. Strogo su zakonom određeni i zaštićeni u stručne, znanstvene, kulturne, odgojno-obrazovne, ekološke i turističko-rekreacijske svrhe.⁵⁶ Unutar njih ne mogu se obavljati nikakve aktivnosti koje bi narušile prirodnu ravnotežu. Dopuštena je izgradnja infrastruktura potrebnih za turistički razvoj uz određena sredstva i načine zaštite prirode.⁹¹

Australija je bogata rijetkim i endemskim karakterističnim biljnim i životinjskim vrstama koje se nastoje zaštititi od izumiranja. Australija ima preko 500 nacionalnih parkova u kojima posjetitelji mogu uživati i učiti o biljnim i životinjskim vrstama.

⁸⁹ Bilen, M., Turizam i prostor - Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006., str. 56.

⁹⁰ Ibid., str. 57.

⁹¹ Ibid., str. 58.

7.5.1.1. Nacionalni park Royal

Prvi australski nacionalni park proglašen je 1987. godine. Nalazi se u Novom Južnom Walesu južno od Sydney-a i drugi je nacionalni park na svijetu nakon Nacionalnog parka Yellowstone u SAD-u. U njemu žive razne životinje. U blizini rijeke Port Hacking u blatnim obalama žive rakovi, a često se mogu sresti čaplje, vodomari i pelikani. U bazenima u stijenama žive kamenice i morske zvijezde, a bazene treba izbjegavati jer u njima živi i plavoprstenasta hobotnica koja se teško uočava i jedna je među najotrovnijim morskim životinjama čiji otrov ubija u vrlo kratkom vremenu. Od biljnog svijeta najzastupljeniji su eukaliptus, baksija, australski ružmarin i klokanska trava. Istraživanjem i širenjem svijesti održava se biološka ravnoteža u parku i nastoje očuvati sve vrste. Neke vrste koje su obitavale na širem području danas imaju stanište samo u ovom nacionalnom parku. Posjetitelji mogu uživati u planinarenju, brdskom biciklizmu, piknicima, roštilju, kampiranju, plivanju i surfanju na plaži Garie te promatranju kitova. Za obitelji je najpopularnija uvala Wattamolla, laguna koja je od mora odijeljena pješčanom barijerom. Šetnica uz obalu na istočnoj strani parka duga je 27 km i može se propješačiti u dva dana uz noćni odmor u kampu.

7.5.1.2. Nacionalni park Kakadu

Najveći australski nacionalni park oštih strmina, bujnih prašuma i prekrasnih stijena nalazi se istočno od Darwina u Sjevernom Teritoriju. Domoroci razlikuju šest godišnjih doba. Nacionalni park je bogat mnogim rijetkim i endemskim vrstama biljaka i životinja uključujući oko jedne trećine australskih vrsta ptica. Zbog zadivljujućih prirodnih ljepota i kulturnog nasljeđa domorodaca Bininj Mungguy nacionalni park je uvršten na UNESCO-vu listu Svjetske baštine. Preko 80% nacionalnog parka prekriva savana. Najviše su prisutni eukaliptus i visoke trave bogate raznim pticama, posebno uz vodene površine. Najčešće obitavaju žutokukmasti kakadu, kakadu s crvenim repom i razni papagaji. Dvije su vrste krokodila - slatkovodni koji mogu narasti do 3 metra i oni u slanoj vodi koji narastu do 6 metara. Od 36 vrsta zmija 4 su smrtno otrovne. Plovidba Žutom vodom koja je dio poplavnog područja Južne aligatorske rijeke omogućuje upoznavanje s divljom, ljudski netaknutom prirodom promatrajući krokodile i bizone na obali. Popularno je i pecanje australske barramundi ribe. Od brojnih vodopada kojima je nacionalni park bogat, najpopularniji su Jim Jim i Twin vodopadi sa bijelim pijeskom

i kristalno čistom vodom u kojoj se turisti mogu kupati. Najljepši zalasci sunca vide se sa stijene Burri na kojoj se mogu razgledati i umjetnička djela domorodaca koja su važan dio kulture.

Slika 22. JIM JIM VODOPADI U NACIONALNOM PARKU KAKADU

Izvor: Around The Globe, <http://www.arounddeglobe.com>

7.5.1.3. Nacionalni park Karijini

Nalazi se u Zapadnoj Australiji i pruža jedan od najspektakularnijih doživljaja prirode. Poznat je po potocima, kanjonima i jamama do 100 metara dubine. Nakon obilaska jednih od najstarijih crvenih stijena na svijetu i veslanja u kristalno čistim vodama najbolje se okupati u prirodnim bazenima ispod kaskadnih vodopada kojima nacionalni park obiluje. Za ljubitelje aktivnijeg odmora dostupna je staza od 10 kilometara do vrha planine Bruce s koje se pruža uzvišen pogled na nacionalni park. Karijini Eco Retreat je područje za kampiranje o kojem brinu domoroci sa luksuznijim velikim šatorima. U hladnijim mjesecima nacionalni park krasi boje drveća sa žutim cvjetovima te žuto, plavo i ljubičasto cvijeće. Nacionalni park obiluje pitonima i drugim zmijama, macaklinima, varanima (gušteri s potpuno okoštalom lubanjom) i ostalim gmazovima. U parku žive i crveni klokan.

Slika 23. PRIRODNI BAZEN U NACIONALNOM PARKU KARIJINI

Izvor: y Travel Blog, <https://www.ytravelblog.com>

7.5.1.4. Nacionalni park Great Sandy

Nacionalni park nalazi se u Queenslandu i podijeljen je u dva dijela; Cooloola i Fraser Island. Popularan je zbog velikih plaža i fascinantnog krajolika kojeg su oblikovali vjetar, voda te žuti, smeđi i crveni pijesak. Cooloolu krasi visoke pješčane dine unutar kojih su smještena jezera, raskošne oceanske plaže, visoke šume i divlji vrijetak. U Coolooli živi preko 350 vrsta ptica, 20 vrsta žaba, 75 vrsta sisavaca i 80 vrsta gmazova pa je promatranje životinja itekako zanimljivo. Neke od zaštićenih životinja su Cooloola žabe zelene boje sa crnim sitnim točkama koje žive u kiselijim vodama, niskoletne zelene papige i emui. Plovidba rijekom Noosom čamcem ili kanuom pruža prekrasan pogled na obalu bogatu drvećem koje se zrcali u rijeci. Kapacitet za kampiranje u nacionalnom parku je ograničen radi što boljeg doživljaja divljine. Šetnja je odlična za istraživanje i fotografiranje, a najduža pješačka ruta duga je 102 kilometra za koju treba oko 5 dana. Kupanje u jezerima, rijeci i oceanu nije preporučljivo zbog sigurnosti, osim na jasno označenim mjestima. Fraser Island je najveći pješčani otok na svijetu dug 123 kilometra koji je zbog izuzetne ljepote uvršten na listu Svjetske baštine. Pješčane dine dostižu visinu i do 230 metara. Pješčani nanosi konstantno se miču i regeneriraju. Na otoku se nalazi 40 jezera smještenih unutar dina. Otok je jedino mjesto na svijetu

gdje šume rastu u pijesku iz kojeg upijaju minerale. Oko 200 vrsta ptica ukrašava otok, kao i divlji dingo koji je genetički čist i nije se miješao sa domaćim psom te mali zlatni penjaši. Kupanje nije preporučljivo jer plaže nisu pod nadzorom, a postoji i opasnost od morskih pasa i otrovnih meduza. U skladu s prirodom i sigurnosti uređene su brojne pješačke staze, a najduža iznosi 90 kilometara.

8. ZAKLJUČAK

Prirodni turistički resursi značajno privlače turiste svojim ljepotama i raznolikostima, pogotovo ako su specifični za pojedini prostor i ne nalaze se nigdje drugdje na svijetu. Svaki pojedinac traži nešto drugačije od turističke ponude pa je važno da je ponuda neke destinacije raznolika kako bi se zadovoljile svačije potrebe i tako povećao broj turista.

Zbog izoliranog geografskog položaja Australije okružene morima sa svih strana biljne i životinjske vrste nisu se mogle lako prenositi u druge krajeve pa nigdje drugdje na svijetu toliki postotak ne čine endemske vrste. U Australiji se nalazi preko 500 nacionalnih parkova koji nastoje održati ekološku ravnotežu i zaštititi biljne i životinjske vrste od izumiranja. Sjever Australije ljeti obiluje monsunskim kišama pa ga je najbolje posjetiti zimi kada je sušnije razdoblje i ima manje vlage. Iako je voda ograničavajući faktor razvoja, Australija ima bogatu turističku ponudu na rijekama i jezerima. Najprivlačniji hidrogeografski turistički resurs ipak je more s više od 50 000 kilometara obale.

Prirodne ljepote i nastojanje njihovog očuvanja te dobra promidžba Australiji donose značajne turističke prihode. Turisti koji posjećuju prirodne turističke resurse ostaju duže i potroše više od turista koji ih ne posjećuju. Najveći broj turista čine domaći turisti, no broj inozemnih turista raste iz godine u godinu. Prirodni turistički resursi donose veće prihode od antropogenih turističkih resursa budući da je Australija mlada država koja nema toliko razvijenu antropogenu turističku ponudu kao što na primjer imaju područja starih civilizacija.

LITERATURA

Popis knjiga:

1. Bilen, M., Turizam i prostor – Ekonomsko-geografski aspekti turističke valorizacije prostora u turizmu, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2006.
2. Brazda, M., Australija – Zemlja naglog gospodarskog preobražaja, Školska knjiga, Zagreb, 1978.
3. Erfurt-Cooper, P., Volcanic Tourist Destinations – Geoheritage, Geoparks and Geotourism, Springer Science & Business Media, Australia, 2014.
4. Šegota, T., Geografija Australije i Oceanije, 1. izdanje, Nakladna kuća Dr. Feletar, 2000.

Popis članaka:

1. Arts and Culture in Australia: A Statistical Overview, 2014, www.abs.gov.au, 5.6.2017.
2. Australian Bureau of Statistics: „Australian Standard Classification of Visitor Accommodation“, 1995., www.abs.gov.au, 5.6.2017.
3. Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017.
4. Australian Government, Productivity Commission: „Australia's International Tourism Industry, Productivity Commission Research Paper, February 2015“, www.pc.gov.au, 5.6.2017.
5. Director of National Parks, Australian Government: „Parks Australia, Sustainable tourism overview 2011-2016“, www.environment.gov.au, 3.6.2017.
6. Tourism & Transport Forum Australia: „Cultural & heritage tourism in Australia, April 2016“, www.ttf.org.au, 3.6.2017.
7. Tourism & Transport Forum, Australia: „Nature-based Tourism in Australia, March 2014“, www.ttf.org.au, 3.6.2017.
8. Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, December 2016“, www.tra.gov.au, 3.6.2017.

9. Tourism Research Australia, Australian Government: „International visitors in Australia, March 2017“, www.tra.gov.au, 3.6.2017.
10. Tourism Research Australia, Australian Government: „Nature-based Tourism in Australia, Year ending December 2014“, www.tourism.australia.com, 3.6.2017.
11. World Economic Forum: „The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017“, www.weforum.org, 6.6.2017.

Popis Internet stranica:

1. 7 Continents of The World, List of Names of Seven Continents, www.7continentslist.com
2. About Australia: Australia Travel Information and Holiday Guides, www.about-australia.com
3. Adelaide River Cruises, www.adelaiderivercruises.com.au
4. Australia.gov.au, www.australia.gov.au
5. Australian Bureau of Statistics, www.abs.gov.au
6. Australian National Botanical Garden, www.anbg.gov.au
7. Centar zdravlja, www.centarzdravlja.hr
8. Darling River and Darling River Run – Towns Accommodation NSW, www.darlingriver.com.au
9. Department of National Parks, Sport and Racing, www.npsr.qld.gov.au
10. Department of the Environment, www.environment.gov.au
11. Discover Murray River – Official Murray River Travel Website, www.murrayriver.com.au
12. Discover Tasmania, www.discovertasmania.com.au
13. E mail škola mladih znanstvenika, <http://e-skola.biol.pmf.unizg.hr>
14. EscapeHere, www.escapehere.com
15. Explore Australia: Camping, Maps and Travel Guides, www.exploreaustralia.net.au
16. Eperience Oz, www.experienceoz.com.au
17. Free World Maps – Atlas of the World, www.freeworldmaps.net
18. Gardening Australia, www.abc.net.au
19. Geografija.hr, www.geografija.hr
20. Geoscience Australia, www.ga.gov.au

21. Kakadu Tourism, www.kakadutourism.com
22. Karijini Eco Retreat, www.karijini-core-treat.com.au
23. Lake Hillier | The Pink Lake Hillier of Australia, www.hillierlake.com
24. Margaret River Accommodation | Things to do in the Margaret River Region, www.margaretriver.com
25. Margaret River Discovery Company, www.margaretriverdiscovery.com.au
26. Mary River Wilderness Retreat, www.maryrivertreat.com.au
27. Murray-Darling Basin Authority, www.mdba.gov.au
28. Natural Resources South Australia, www.naturalresources.sa.gov.au
29. NSW National Parks – NSW Government, www.nationalparks.nsw.gov.au
30. Office of Environment and Heritage www.environment.nsw.gov.au
31. Outback Australia Travel Secrets, www.outback-australia-travel-secrets.com
32. Pixelizam, www.pixelizam.com
33. Planet Ozkids, www.planetozkids.com
34. Punkufer.hr, www.punkufer.dnevnik.hr
35. PutOpija, www.putopija.net
36. Riverina Tourism: VisitRiverina, www.riverinatourism.com.au
37. Royal National Park, www.royalnationalpark.com.au
38. Sydney.com.au, <http://m.sydney.com.au>
39. The Flower Expert Guide on Flower Care & Gardening Tips, www.theflowerexpert.com
40. Tourism Western Australia, www.westernaustralia.com
41. Travel Outback Australia, www.traveloutbackaustralia.com
42. Visit Australia – Travel & Tour Information – Tourism Australia, www.australia.com
43. Visit Fraser Coast, www.visitfrasercoast.com
44. Visit Melbourne, www.visitmelbourne.com
45. Visit NSW, www.visitnsw.com
46. Visit the Northern Territory, www.northernterritory.com
47. Visit Victoria, www.visitvictoria.com

POPIS TABLICA

Tablica		Stranica
I.	Klasifikacija prirodnih turističkih resursa	3
II.	Klasifikacija antropogenih turističkih resursa	4

POPIS ILUSTRACIJA

Popis slika

Slika	Stranica
I. Australija – položaj država i teritorija	5
II. Razlozi dolazaka stranih turista u pojedine države 2013./2014.	7
III. Broj stranih turista 2013./2014. obzirom na geografski položaj Australije	8
IV. Broj inozemnih turista i potrošnja u pojedinim državama u 2016. godini i do ožujka 2017. godine	9
V. Broj stranih i domaćih (s noćenjem) turista koji su posjetili prirodne atrakcije od 2000. do 2013. godine	10
VI. Tri sestre, dio Plavih planina	17
VII. Uluru ili Ayers Rock u Nacionalnom parku Uluru–Kata Tjuta	18
VIII. Geografska raspodjela srednjih australskih temperatura u siječnju	21
IX. Geografska raspodjela srednjih australskih temperatura u srpnju	21
X. Geografska raspodjela Köppenovih klimatskih tipova u Australiji	23
XI. Područja pojavljivanja tropskih ciklona i njihova učestalost u Australiji	24
XII. Dio Velikog koraljnog grebena u Queenslandu	27
XIII. Zaljev Wineglass na Tasmaniji	27
XIV. Ronjenje s kitopsinom kod grebena Ningaloo	28
XV. Jezero Hillier	30
XVI. Gippsland jezera u Victoriji	32
XVII. Vožnja kanuom po rijeci Margaret uz Indijski ocean	35
XVIII. Vožnja po rijeci Adelaide na Sjevernom Teritoriju	36
XIX. Australski nacionalni cvijet zlatni wattle	39
XX. Klokani	41
XXI. Koale	43
XXII. Jim Jim vodopadi u Nacionalnom parku Kakadu	46
XXIII. Prirodni bazen u Nacionalnom parku Karijini	47